Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας
/ Γενική Διεύθυνση Βιομηχανίας και Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος
Διεύθυνση Στήριξης Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων

«Έρευνα - Μελέτη για την ενίσχυση της ρευστότητας των ελληνικών μικρομεσαίων επιχειρήσεων με σύγχρονα χρηματοδοτικά εργαλεία»

Παραδοτέο Π.2.1 «Καταγραφή υφιστάμενων χρηματοδοτικών εργαλείων και κανονιστικού πλαισίου εφαρμογής - Αναζήτηση καλών πρακτικών»

Ανάδοχος
Ένωση Εταιριών:

ADVICE Σύμβουλοι Επιχειρήσεων Α.Ε.
26ης Οκτωβρίου 90, Τ.Κ. 546 27 Θεσσαλονίκη.
Τηλ.: (2310) 535888
Fax: (2310) 537677
Email: central@advicemd.gr
Web: http://www.advicemd.gr

ΓΝΩΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ Ι.Κ.Ε.
Καραολή & Δημητρίου 20, 551 31,
Καλαμαριά, Θεσ/νίκη
Τηλ 2310 403371
Φαξ: 2310 403372
Email: info@gnosianaptixiaki.gr
Web: www.gnosianaptixiaki.gr

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2021

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ
Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας
ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις
ΕΠΑνΕΚ 2014-2020 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ
ΕΣΠΑ 2014-2020

Περιεχόμενα

Εισαγωγή....3

1 Καταγραφή υφιστάμενων χρηματοδοτικών εργαλείων και κανονιστικού πλαισίου εφαρμογής στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ελλάδα και ανάδειξη του ρόλου και της συμπληρωματικότητάς τους....4

1.1 Χρηματοδοτικά εργαλεία....4

1.1.1 Φορείς Χρηματοδότησης ΜΜΕ στην Ελλάδα....13

1.1.2 Χρηματοδοτήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης και Χρηματοδοτικά Εργαλεία....24

1.1.3 Χρηματοδότηση με έμφαση στην Έρευνα και την Καινοτομία....33

1.1.4 Στήριξη της επιχειρηματικότητας λόγω της πανδημίας της νόσου COVID-19 38

1.2 Ρόλος και συμπληρωματικότητα χρηματοδοτικών εργαλείων....41

2 Αναζήτηση καλών πρακτικών στο εξωτερικό....47

2.1 Κύπρος – Αναπτυξιακή Τράπεζα Κύπρου....47

2.2 Γερμανική - Αναπτυξιακή Τράπεζα KfW, δράσεις για την στήριξη της πανδημίας covid-19....48

2.3 Καινοτομία και νεοφυής επιχειρηματικότητα (startup σκηνή)....49

2.4 Παροχή μικροπιστώσεων και συμβουλευτικής υποστήριξης: NRW / EU Micro Loan Fund....51

2.5 Credit mediation & Bpifrance: Γαλλία....53

2.6 Περιφερειακή στήριξη σε μικρές επιχειρήσεις....56

3 Υποβολή προτάσεων για την εισαγωγή νέων/σύγχρονων χρηματοδοτικών εργαλείων στην Ελλάδα.....58

4 Βιβλιογραφία....60

Εισαγωγή

Το παρόν έγγραφο αποτελεί το τρίτο παραδοτέο της Ένωσης Εταιριών «ADVICE Σύμβουλοι Επιχειρήσεων Α.Ε. και ΓΝΩΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ Ι.Κ.Ε.» στο πλαίσιο του έργου «Έρευνα-Μελέτη για την ενίσχυση της ρευστότητας των ελληνικών μικρομεσαίων επιχειρήσεων με σύγχρονα χρηματοδοτικά εργαλεία» που υλοποιείται για λογαριασμό της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας. Το εν λόγω Έργο αποτελεί μέρος της ενταγμένης στο ΕΠΑνΕΚ Πράξης με κωδικό MIS 5029180 «Προσαρμογή του Εθνικού Παρατηρητηρίου για τις ΜμΕ στις ανάγκες της νέας Αναπτυξιακής/Βιομηχανικής Πολιτικής 2020-2030 και της πολιτικής για τις ΜμΕ-Ανάπτυξη υπηρεσιών και εργαλείων παρακολούθησης και πληροφόρησης».

Το αντικείμενο του έργου συνίσταται στην καταγραφή των υφιστάμενων χρηματοδοτικών εργαλείων και κανονιστικού πλαισίου εφαρμογής στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ελλάδα και ανάδειξη του ρόλου και της συμπληρωματικότητάς τους. Επίσης στο πλαίσιο του Παραδοτέου γίνεται αναζήτηση καλών πρακτικών στο εξωτερικό.

Πιο συγκεκριμένα, στο πλαίσιο του παραδοτέου γίνεται καταγραφή όλων των πηγών χρηματοδότησης των ελληνικών μικρομεσαίων επιχειρήσεων από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Διαρθρωτικά Ταμεία, Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων και το Ευρωπαϊκό Στρατηγικό Ταμείο Επενδύσεων, Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης κλπ) και λοιπούς Διεθνείς Οργανισμούς και η ανάδειξη του συμπληρωματικού ρόλου τους για την ενίσχυση της ρευστότητας των ελληνικών ΜμΕ. Επιπρόσθετα εξετάζεται το υφιστάμενο κανονιστικό πλαίσιο λειτουργίας ειδικών χρηματοπιστωτικών εργαλείων στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ελλάδα, όπως οι μικροπιστώσεις (microfinance), η τιτλοποίηση απαιτήσεων (securitized debt, corporate bonds, covered bonds κλπ), η υβριδική χρηματοδότηση (mezzanine finance, subordinated loans/bonds, convertible bonds, participating loans κλπ), τα κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών (venture capital, private equity κλπ), τα κεφάλαια επιχειρηματικών αγγέλων (business angels), το crowdfunding (loan και equity) κλπ.

1 Καταγραφή υφιστάμενων χρηματοδοτικών εργαλείων και κανονιστικού πλαισίου εφαρμογής στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ελλάδα και ανάδειξη του ρόλου και της συμπληρωματικότητάς τους

1.1 Χρηματοδοτικά εργαλεία

Οι Brown και Lee (2018), δίνουν τον εξής ορισμό για τα χρηματοδοτικά εργαλεία: «Τα χρηματοδοτικά εργαλεία είναι εργαλεία άσκησης δημόσιας πολιτικής όπως τα επιδοτούμενα δάνεια, οι εγγυήσεις σε πιστώσεις και τα σχήματα κεφαλαιακής ενίσχυσης τα οποία έχουν σχεδιαστεί με σκοπό να αντιμετωπίσουν τις αποτυχίες της αγοράς που βιώνουν οι ΜΜΕ και να προωθήσουν την πραγματοποίηση παραγωγικών επενδύσεων με ένα τρόπο που δεν μπορεί να προκύψει μόνο από την απρόσκοπτη λειτουργία της αγοράς.»

Τα χρηματοδοτικά εργαλεία από μια οικονομική πλευρά έχουν κατηγοριοποιηθεί σε εργαλεία για αντιμετώπιση του χρέους, σε κεφαλαιακά εργαλεία και σε εναλλακτικά χρηματοδοτικά εργαλεία (Cusmano &Thomson, 2013). Επίσης, σύμφωνα με τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό 996/2012, τα χρηματοδοτικά εργαλεία ορίστηκαν αρχικά ως μέτρα χρηματοοικονομικής υποστήριξης που παρέχονται σε μια συμπληρωματική βάση από τον προϋπολογισμό με σκοπό να ανταποκριθούν σε έναν ή περισσότερους ειδικούς στόχους της πολιτικής της Ένωσης. Τέτοια εργαλεία μπορούν να πάρουν τη μορφή κεφαλαιακής ενίσχυσης (equity) ή quasi-equity investments, δάνεια ή εγγυήσεις ή άλλα μέσα επιμερισμένου ρίσκου και μπορούν, κατά περίπτωση, να συνδυαστούν με επιχορηγήσεις.

Η ουσιαστική διαφορά των χρηματοδοτικών εργαλείων σε σχέση με την ενίσχυση μέσω επιχορηγήσεων είναι ο επιστρεπτέος χαρακτήρας τους. Το χαρακτηριστικό αυτό δίνει τη δυνατότητα ανακύκλωσης και τελικά επίτευξης μεγαλύτερης μόχλευσης του διαθέσιμου κεφαλαίου των δημοσίων και ιδιωτικών φορέων.

Τα χρηματοδοτικά εργαλεία αποτελούν έναν αποδοτικό τρόπο ανάπτυξης των ευρωπαϊκών πόρων πολιτικής συνοχής, παρέχοντας υποστήριξη σε επιχειρήσεις, κυρίως (ΜμΕ), μέσω παροχής δανείων, εγγυήσεων, κεφαλαίου κίνησης ή άλλων μηχανισμών ανάληψης κινδύνων, σε συνδυασμό πιθανώς με επιδοτήσεις επιτοκίου ή εγγυήσεων. Βασικός στόχος της αξιοποίησης των χρηματοδοτικών εργαλείων είναι η βελτίωση της πρόσβασης των επιχειρήσεων σε χρηματοδότηση και κατ΄ επέκταση η αύξηση της ανταγωνιστικότητάς τους και η ανάπτυξη της οικονομίας γενικότερα (PWC & ΣΕΣΜΑ, 2014). Τα χρηματοδοτικά εργαλεία (financial instruments) χρησιμοποιούνται ως ένα σύγχρονο μέσο άσκησης δημόσιας πολιτικής για την κάλυψη του αναγκών χρηματοδότησης των επιχειρήσεων και ιδιαίτερα των μικρομεσαίων, οι οποίες αντιμετωπίζουν σημαντικά προβλήματα ως προς την άντληση κεφαλαίων.

Για την αποτελεσματική αξιοποίηση των εργαλείων αυτών απαιτείται η ανάπτυξη ειδικών δομών που να εξειδικεύονται στον σχεδιασμό και τη διαχείρισή τους, αλλά και αντίστοιχων δομών που να μπορούν να λειτουργήσουν ως ενδιάμεσοι φορείς μεταξύ των επιχειρήσεων και του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Οι δομές αυτές στην Ευρώπη μπορούν να λειτουργούν με τη μορφή κρατικών φορέων, αμιγώς ιδιωτικών οργανισμών (π.χ. Venture capital) ή συμπράξεων ιδιωτικού και δημόσιου τομέα. Επίσης, σε πολλές χώρες οι δομές αυτές πέρα από την εξειδίκευσή τους σε συγκεκριμένα προϊόντα, μπορεί να εστιάζουν και

σε συγκεκριμένους κλάδους της οικονομίας ή/και σε γεωγραφικές ενότητες της κάθε χώρας (Περιφερειακά ταμεία). Επιπλέον, σε πολλές χώρες το σύστημα χρηματοδότησης μέσω χρηματοδοτικών εργαλείων ενισχύεται με αναπτυξιακές τράπεζες ή τράπεζες επενδύσεων.

Στο πλαίσιο λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η χρήση των χρηματοδοτικών εργαλείων μπορεί υπό την προϋπόθεση δέσμευσης του κράτους στην ανάληψη μέρους του επενδυτικού ρίσκου και της συνεπαγόμενης αβεβαιότητας σε μακροχρόνια βάση και της ευρείας προώθησής τους από τους εμπλεκόμενους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, να οδηγήσει σε πολλαπλά οφέλη, όπως:

• μόχλευση πόρων από τον ιδιωτικό τομέα (κυρίως από ενδιαφερόμενους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, θεσμικούς επενδυτές, funds ή ιδρύματα), η οποία παρέχει τη δυνατότητα αύξησης των συνολικών για τη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων πόρων,

• αποδοτικότερη χρήση των δημόσιων πόρων μέσω ανακύκλωσης των κεφαλαίων για μελλοντική χρήση σε νέα επενδυτικά έργα,

• βελτίωση της ποιότητας των επενδυτικών έργων λόγω της ανάγκης για απόδοση των επενδύσεων με χρηματοοικονομικούς όρους και κριτήρια,

• μείωση της εξάρτησης της οικονομίας από τις μη επιστρεπτέες επιχορηγήσεις (grants) (Ρέκκας, 2017).

Βασικές κατηγορίες χρηματοδοτικών εργαλείων είναι οι **εγγυήσεις** (guarantees), τα δάνεια επιμερισμού ρίσκου (Risk sharing loans - όλες οι μορφές δανείου συμπεριλαμβανομένων των μικρό-δανείων) και τα εργαλεία συνεπένδυσης (Equity financing–συμμετοχικά σχήματα επενδύσεων). Τα χρηματοδοτικά εργαλεία μπορούν να λάβουν πολλές μορφές και να χρησιμοποιηθούν συνδυαστικά επεκτείνοντας ακόμη περισσότερο το εύρος χρήσης τους.

Στη συνέχεια παρατίθενται οι κατηγορίες χρηματοδοτικών εργαλείων που έχουν αξιοποιηθεί στην Ευρώπη με τη μορφή κρατικής ή κοινοτικής ενίσχυσης:

α) Εργαλεία Δανειακού Τύπου

- Οι **μικροπιστώσεις (μικρό-δάνεια)** αποτελούν ένα ιδιαίτερα χρήσιμο εργαλείο για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας πολύ μικρής κλίμακας, τη στήριξη της τοπικής οικονομίας και τη μείωση της ανεργίας. Σύμφωνα με τη διεθνή πρακτική, σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη των μικροπιστώσεων έχουν εξειδικευμένοι φορείς, οι οποίοι σε συνεργασία με ενδιαφερόμενα τραπεζικά ιδρύματα αναλαμβάνουν την προώθηση των μικροπιστώσεων προς όφελος των πολύ μικρών επιχειρήσεων. Οι μικροπιστώσεις είναι χαμηλότοκα δάνεια από 3.000€ έως 25.000€ και απευθύνονται σε πολύ μικρές επιχειρήσεις και άνεργους που θέλουν να υλοποιήσουν την επιχειρηματική τους ιδέα, αλλά δεν έχουν πρόσβαση στις παραδοσιακές τραπεζικές υπηρεσίες. Τα δάνεια χορηγούνται από κεφάλαια ιδιωτικών εμπορικών τραπεζών, ενώ οι εγγυήσεις παρέχονται από εξειδικευμένους σε τεχνική υποστήριξη και για το σκοπό αυτό φορείς. Χορηγούνται χωρίς εμπράγματες εξασφαλίσεις και συνοδεύονται από υπηρεσίες επιχειρηματικής ανάπτυξης (π.χ. εκπαίδευση, mentoring, coaching, λογιστική και νομική υποστήριξη

κλπ), ώστε να επιτυγχάνεται συνεχής και στενή επικοινωνία μεταξύ του φορέα πίστωσης και του δανειολήπτη.

- **Κάλυψη καταπτώσεων χαρτοφυλακίων πρώτης ζημιάς με εγγύηση του ελληνικού δημοσίου (first loss portfolio guarantees**). Το εργαλείο αυτό συνδυάζεται κυρίως με χαρτοφυλάκια δανείων επιχειρηματικής ανάπτυξης που δημιουργούν οι τράπεζες. Η εγγύηση του δημοσίου δεν μπορεί να υπερβαίνει το 80% του ύψους χαρτοφυλακίου δανείων. Για το υπόλοιπο ποσό δανείου οι τράπεζες δύναται να ζητούν επιπρόσθετες εξασφαλίσεις (εμπράγματες, σε μετρητά ή ενοχικές) ως προς το μέρος του δανείου για το οποίο δεν παρέχεται εγγύηση του δημοσίου. Οι εγγυήσεις παρέχονται από εξειδικευμένο δημόσιο φορέα (Ρέκκας, 2017).

- Τα **δάνεια επιμερισμού ρίσκου** αποτελούν χρηματοδοτικά εργαλεία που επιτρέπουν σε τελικούς δικαιούχους να αποκτήσουν πρόσβαση σε τραπεζικό δανεισμό με καλύτερους όρους (π.χ. χαμηλά επιτόκια). Συνήθως η χρηματοδότηση καλύπτεται συνδυαστικά από κρατική / κοινοτική ενίσχυση και δάνειο από τον ενδιάμεσο φορέα (τράπεζα). Με τον τρόπο αυτό εξασφαλίζεται η χρηματοδότηση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων που σε αντίθετη περίπτωση δεν θα πληρούσαν τα τραπεζικά κριτήρια. Η διευκόλυνση πρόσβασης σε δανειοδότηση με ευνοϊκούς όρους μειώνει το κόστος κεφαλαίου των επιχειρήσεων, ενισχύοντας την ικανότητά τους να ενισχύουν τη δραστηριότητά τους και να αναπτύσσονται.

- Οι **εγγυήσεις** αποτελούν εργαλεία που επιτρέπουν την πρόσβαση δικαιούχων σε τραπεζικά προϊόντα με καλύτερους όρους κυρίως σε ό,τι αφορά τις απαιτούμενες εξασφαλίσεις. Οι εγγυήσεις αποτελούν εργαλεία υψηλής μόχλευσης και έχουν εφαρμογή σε όλους τους τομείς και σε όλα τα τραπεζικά προϊόντα. Μπορούν να υλοποιούνται είτε με την άμεση εγγύηση δανείων που παρέχει ο χρηματοδοτικός οργανισμός είτε ως εγγύηση μέρους ενός χαρτοφυλακίου.

- **Συνεπένδυση κεφαλαίων** προερχόμενων από εξειδικευμένο φορέα και από συνεργαζόμενες τράπεζες με σκοπό την παροχή δανείων επιχειρηματικής ανάπτυξης ή κάλυψης κεφαλαίων κίνησης. Η συνεπένδυση καθορίζεται μετά από διαγωνιστική διαδικασία μεταξύ των συμβαλλομένων δύναται να έχει τη σχέση 1:1 (δηλ. συνεπένδυση του ίδιου ποσού από τους δύο εμπλεκόμενους φορείς) ή διαφορετική και καταλήγει σε μία δεξαμενή κεφαλαίων που προορίζονται για την παροχή δανείων προς τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Λόγω της συμμετοχής δημόσιου φορέα ο οποίος αναλαμβάνει με τον τρόπο αυτό ένα σημαντικό μέρος του κόστους, τα δάνεια παρέχονται με ευνοϊκούς όρους, όπως χαμηλότερο επιτόκιο δανείου σε σχέση με το επιτόκιο της αγοράς (συνήθως καθορίζονται στο μισό), περίοδο χάριτος, μεγάλη περίοδο αποπληρωμής κλπ. Οι συνεργαζόμενες τράπεζες δύναται να ζητούν επιπρόσθετες εξασφαλίσεις (εμπράγματες, σε μετρητά ή ενοχικές) για την παροχή των δανείων ως προς το μέρος του δανείου για το οποίο δεν παρέχεται εγγύηση του δημοσίου.

β) Εργαλεία μη-δανειακού Τύπου

Στην κατηγορία των **εργαλείων μη-δανειακού τύπου** (non-banking finance / asset based financing) συμπεριλαμβάνονται εξειδικευμένα εργαλεία που διευκολύνουν την πρόσβαση των ΜμΕ σε πηγές χρηματοδότησης με έμμεσους τρόπους, αλλά σε άμεσο χρονικό διάστημα και για συγκεκριμένο σκοπό. Πρόκειται, αφενός για τις συμβάσεις εκμίσθωσης εξοπλισμού (Leasing) κι αφετέρου, για τις συμβάσεις επιχειρηματικών απαιτήσεων προς προμηθευτές (Factoring), οι οποίες παρουσιάζουν την ιδιαιτερότητα ότι παρέχονται από εξειδικευμένες με τα αντικείμενα αυτά εταιρείες που ανήκουν σε τραπεζικούς ομίλους (Ρέκκας, 2017).

γ) Τα **εργαλεία κεφαλαιακής ενίσχυσης (equity)** περιλαμβάνουν κυρίως επενδύσεις του δημοσίου σε ταμεία επιχειρηματικών συμμετοχών, τα οποία στη συνέχεια επενδύουν (συνεισφέροντας με κεφάλαια – venture capital) στο μετοχικό κεφάλαιο εταιρειών με μεγάλες και ταχείες δυνατότητες ανάπτυξης, οι οποίες έχουν αξιολογηθεί με αντίστοιχα κριτήρια από την εταιρεία επιχειρηματικών συμμετοχών. Τα εργαλεία αυτά στοχεύουν κυρίως σε επιχειρήσεις σε τομείς της καινοτομίας και των νέων τεχνολογιών και διαφοροποιούνται ανάλογα με το επίπεδο ωριμότητας της επένδυσης (seed – venture capital).

Στην Ελλάδα τον ρόλο αυτό είχε μέχρι πρότινος αναλάβει εκ μέρους του δημόσιου τομέα η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Επενδύσεων, ΕΑΤΕ, (πρώην ΤΑΝΕΟ Α.Ε.). Από την πλευρά της Ευρωπαϊκής Ένωσης αντίστοιχο ρόλο έχει το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων και στο παρελθόν η πρωτοβουλία JEREMIE. Επιπρόσθετα, στην κατηγορία αυτή εντάσσονται και μικρότερης κλίμακας επενδυτικά κεφάλαια προερχόμενα από επενδυτικούς αγγέλους (business angels) ή ακόμη και από εργαλεία συμμετοχικής χρηματοδότησης για την άντληση κεφαλαίων από το κοινό (crowdfunding) τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν συμπληρωματικά και για την άντληση δανειακών κεφαλαίων από το κοινό.

Οι *«επιχειρηματικοί άγγελοι»* ή «επενδυτές σποράς» είναι άτομα με οικονομική ευρωστία, που μπορούν να αξιολογούν και να επενδύουν σε υψηλής ποιότητας μεμονωμένες επιχειρηματικές δραστηριότητες, με αντάλλαγμα ένα μερίδιο ιδίων κεφαλαίων. Στα καθήκοντά τους περιλαμβάνονται η συμβουλευτική υποστήριξη της υπό χρηματοδότηση εταιρείας, η μεταφορά τεχνογνωσίας και η προβολή της στον ευρύτερο κύκλο γνωριμιών τους. Όταν η επιχείρηση αναπτυχθεί αρκετά (συνήθως μετά την πάροδο 1-2 ετών), ο επενδυτής αποχωρεί από αυτή προβαίνοντας στην πώληση του μεριδίου του σε άλλον επενδυτή ή στην ίδια την επιχείρηση. Στην Ελλάδα, αυτός ο τρόπος χρηματοδότησης δεν είναι ούτε ιδιαίτερα διαδεδομένος ούτε θεσμοθετημένος, ωστόσο, τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια έντονη εκδήλωση ενδιαφέροντος προς αυτό τον τρόπο χρηματοδότησης, γεγονός που αποδεικνύεται από τη δημιουργία δικτύων επιχειρηματικών αγγέλων, όπως είναι το Δίκτυο Ελλήνων Επιχειρηματικών Αγγέλων (Hellenic Angels) που έθεσε σε λειτουργία το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών.

Κατηγορία χρηματοδοτικών εργαλείων αποτελούν τα υβριδικά εργαλεία τύπου Mezzanine. Τα εργαλεία αυτά συνδυάζουν δάνεια με επενδυτικά κεφάλαια. Τα εργαλεία αυτά είναι λιγότερο διαδεδομένα καθώς δεν υπάρχουν συνήθως οι

κατάλληλοι οργανισμοί για την υλοποίησή τους λόγω της ειδικής εξειδίκευσης που απαιτείται και δεν συναντάται εύκολα σε εμπορικές τράπεζες και επενδυτικά ταμεία.

Στον Πίνακα 1 που ακολουθεί παρουσιάζονται όλα τα εναλλακτικά χρηματοδοτικά μέσα τα οποία κατηγοριοποιούνται σε τέσσερις κατηγορίες ανάλογα με τον διαφορετικό βαθμό ρίσκου και απόδοσης.

Πίνακας 1 Εναλλακτικά Χρηματοδοτικά Μέσα

Χαμηλό Ρίσκο / Απόδοση	**Χαμηλό Ρίσκο / Απόδοση**	**Μέτριο Ρίσκο / Απόδοση**	**Υψηλό Χαμηλό Ρίσκο / Απόδοση**
1 Μη δανειακού Τύπου(Asset–Based Finance)	2 Εναλλακτική Χρηματοδότηση Χρέους (Alternative Debt)	3 Υβριδικά Εργαλεία	4 Εργαλεία κεφαλαιακής ενίσχυσης
• Factoring • Χρηματοδοτική Μίσθωση (Leasing) • Χρηματοδότηση Εντολής Αγοράς Purchase Order Finance • Αποδείξεις Αποθήκης Warehouse Receipts	• Εταιρικά Ομόλογα • Τιτλοποιημένες απαιτήσεις (Secutirized Debt)	• Δάνεια Μειωμένων εξασφαλίσεων Subordinated Loans/Bonds • Silent Participations • Συμμετοχικά Δάνεια Participating Loans • Profit Participation Rights • Μετατρέψιμα Ομόλογα Convertible Bonds • Ομόλογα με εγγυήσεις Bonds with Warrants • Mezzanine Finance	• Ιδιωτικά Επενδυτικά Κεφάλαια Private Equity • Κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών Venture Capital • Επιχειρηματικοί Άγγελοι Business Angels • Προσφορά νέων χρεογράφων με δημόσια εγγραφή Specialised Platforms for Public Listing of SMEs • Παράγωγα μετοχικού κεφαλαίου Equity Derivatives

Πηγή: OECD, 2013

Η πρώτη κατηγορία αφορά τα εργαλεία μη δανειακού τύπου. Σε αυτή την περίπτωση, μια επιχείρηση έχει πρόσβαση σε μετρητά, όχι με βάση τη δική της πιστοληπτική ικανότητα, αλλά την αξία ενός συγκεκριμένου περιουσιακού της στοιχείου. Δύο από τις πιο συχνά χρησιμοποιούμενες τεχνικές χρηματοδότησης που ανήκουν σε αυτή την κατηγορία είναι το factoring και το leasing.

Το κοινό χαρακτηριστικό αυτών των τεχνικών χρηματοδότησης είναι ότι διευκολύνουν τις ΜΜΕ να ξεπεράσουν προβλήματα χαμηλής πιστοληπτικής ικανότητας ή οικονομικής αδιαφάνειας, προσφέροντας στον πάροχο κεφαλαίων ένα περιουσιακό στοιχείο (asset) που είναι ανεξάρτητα από τη δική του πιστοληπτική ικανότητα. Αν και αυτές οι τεχνικές μπορεί

να είναι χρήσιμες για τη διεύρυνση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση των ΜΜΕ στις αναδυόμενες αγορές, όπου η τραπεζική χρηματοδότηση είναι λιγότερο ανεπτυγμένη, ως επί το πλείστον χρησιμοποιούνται ήδη ευρέως στις χώρες του ΟΟΣΑ. Επιπλέον, με εξαίρεση τη χρηματοδοτική μίσθωση, οι περισσότερες από αυτές τις τεχνικές υποκαθιστούν το βραχυπρόθεσμο κεφάλαιο κίνησης και επομένως έχουν μικρή ικανότητα να μειώσουν το «κενό στα αναπτυξιακά κεφάλαια».

Η επόμενη κατηγορία που απεικονίζεται στον Πίνακα 1 αποτελείται από τα εργαλεία alternative debt, όπως είναι τα εταιρικά ομόλογα, όταν εκδίδονται από ΜΜΕ, και η τιτλοποίηση απαιτήσεων, στα οποία παρέχουν τη χρηματοδότηση οι επενδυτές στις κεφαλαιαγορές, και όχι οι τράπεζες. Ωστόσο μικρός αριθμός ΜΜΕ καταφέρνει να εκδώσει εταιρικά ομόλογα, λόγω των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν οι μικρές εταιρείες στην τήρηση των κανονισμών προστασίας των επενδυτών και του υψηλού σχετικού κόστους έκδοσης ομολόγων για τις μικρές εταιρείες.

Ένα κοινό χαρακτηριστικό των υβριδικών εργαλείων και των εργαλείων κεφαλαιακής ενίσχυσης, είναι ότι ο επενδυτής έχει μεγαλύτερο κίνδυνο και αναμένει υψηλότερη απόδοση σε σχέση με τα άλλα εργαλεία. Η σχέση κινδύνου/ανταμοιβής των τραπεζικών πιστώσεων ωθεί τους τραπεζίτες να αποφύγουν τον κίνδυνο ακόμη και με το κόστος της παραίτησης από υψηλές ανταμοιβές. Παρέχοντας μια εναλλακτική δομή κινδύνου-ανταμοιβής που επιτρέπει σε έναν επενδυτή να αποδεχθεί περισσότερο κίνδυνο με αντάλλαγμα υψηλότερη απόδοση, οι υβριδικές τεχνικές και τα ίδια κεφάλαια έχουν την ικανότητα να παράγουν καλύτερη ευθυγράμμιση των συμφερόντων μεταξύ των ΜΜΕ και των παρόχων χρηματοδότησης.

Τα εργαλεία κεφαλαιακής ενίσχυσης βρίσκονται στο δεξιό άκρο του φάσματος κινδύνου/απόδοσης. Οι επενδυτές αναλαμβάνουν τον υψηλότερο κίνδυνο, δεδομένου ότι πληρώνονται μόνο αφότου οι ανώτεροι πιστωτές και οι επενδυτές σε υβριδικά μέσα έχουν λάβει όλες τις πληρωμές. Ωστόσο, οι επενδυτές δικαιούνται όλα τα υπολειμματικά κέρδη της εταιρείας.

Χρηματοδοτικά Εργαλεία Κατηγορίας Crowdfunding[1]

Το Crowdfunding (συμμετοχική χρηματοδότηση) είναι μια μέθοδος άντλησης κεφαλαίων για τη χρηματοδότηση έργων και επιχειρήσεων μέσω της συλλογικής προσπάθειας φίλων, οικογενειών, πελατών και μεμονωμένων επενδυτών. Αυτή η προσέγγιση εντάσσεται στη συλλογική προσπάθεια μιας μεγάλης ομάδας ατόμων - κυρίως μέσω των κοινωνικών δικτύων και εξειδικευμένων πλατφορμών – αξιοποιώντας τα δίκτυά τους για μεγαλύτερη εμβέλεια και έκθεση. Το Crowdfunding χρησιμοποιείται συχνότερα από νεοσύστατες εταιρείες ή αναπτυσσόμενες επιχειρήσεις ως μέσο πρόσβασης σε εναλλακτικές πηγές χρηματοδότησης.

[1] https://ec.europa.eu/growth/access-finance-smes_en

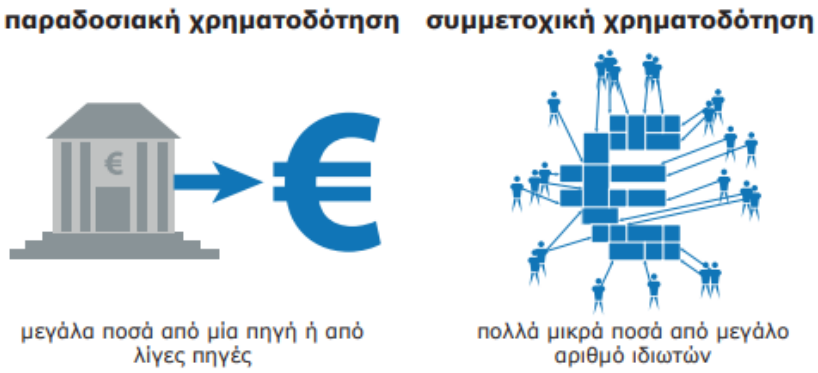

Οι πλατφόρμες συμμετοχικής χρηματοδότησης είναι ιστότοποι που παρέχουν τη δυνατότητα αλληλεπίδρασης μεταξύ των διοργανωτών εκστρατειών εξεύρεσης πόρων και του κοινού. Μέσω της πλατφόρμας συμμετοχικής χρηματοδότησης μπορούν να πραγματοποιούνται και να συγκεντρώνονται προσφορές χρηματοδότησης.

Κυριότερα είδη συμμετοχικής χρηματοδότησης

Συμμετοχική δανειοδότηση από ιδιώτες

Το κοινό δανείζει χρήματα σε μια εταιρεία βάσει συμφωνίας ότι τα χρήματα θα επιστραφούν με τόκο. Μοιάζει πολύ με τον παραδοσιακό δανεισμό από τράπεζα, με τη διαφορά ότι στην προκειμένη περίπτωση η επιχείρηση δανείζεται από πολλούς επενδυτές.

Συμμετοχική χρηματοδότηση με έκδοση μετοχών

Πώληση μεριδίου επιχείρησης σε έναν αριθμό επενδυτών ως αντάλλαγμα για την επένδυση που πραγματοποιούν. Η ιδέα είναι παρόμοια με την αγορά ή πώληση κοινών μετοχών στο χρηματιστήριο ή με τα επιχειρηματικά κεφάλαια.

Συμμετοχική χρηματοδότηση βάσει ανταμοιβής

Ιδιώτες προσφέρουν δωρεές σε ένα έργο ή σε μια επιχείρηση με την προσδοκία να λάβουν σε μεταγενέστερο στάδιο κάποια ανταμοιβή μη χρηματοοικονομικής φύσεως, όπως προϊόντα ή υπηρεσίες, ως αντάλλαγμα για τη συνεισφορά τους.

Συμμετοχική χρηματοδότηση βάσει δωρεάς

Ιδιώτες προσφέρουν δωρεές μικρών ποσών για την ενίσχυση του ευρύτερου στόχου χρηματοδότησης ενός συγκεκριμένου έργου φιλανθρωπικού χαρακτήρα, χωρίς να λαμβάνουν κανένα οικονομικό ή υλικό αντάλλαγμα.

Συμμετοχή στα κέρδη / συμμετοχή στα έσοδα

Οι επιχειρήσεις μπορούν να συμφωνήσουν τη συμμετοχή του κοινού στα μελλοντικά κέρδη ή έσοδα ως αντάλλαγμα για την παροχή χρηματοδότησης στο παρόν.

Συμμετοχική χρηματοδότηση με έκδοση τίτλων

Οι ιδιώτες επενδύουν σε τίτλο που εκδίδεται από την εταιρεία, π.χ. σε ένα ομόλογο.

Υβριδικά μοντέλα

Προσφέρουν στις επιχειρήσεις τη δυνατότητα να συνδυάσουν στοιχεία από περισσότερα από ένα είδος συμμετοχικής χρηματοδότησης.

Αναφορικά με το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τη συμμετοχική χρηματοδότηση, από τις 10 Νοεμβρίου ισχύει ο Κανονισμός (ΕΕ) 2020/1503 σχετικά με τους Ευρωπαίους παρόχους υπηρεσιών συμμετοχικής χρηματοδότησης για επιχειρήσεις και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1129 και της οδηγίας (ΕΕ) 2019/1937. Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2020/1503 θεσπίζει ενιαίες απαιτήσεις για την παροχή υπηρεσιών συμμετοχικής χρηματοδότησης, τη λειτουργία, την οργάνωση, την αδειοδότηση και την εποπτεία των παρόχων τέτοιων υπηρεσιών, για τη λειτουργία της αντίστοιχης πλατφόρμας, καθώς και για τη διαφάνεια και τις διαφημιστικές ανακοινώσεις σε σχέση με την παροχή των υπηρεσιών αυτών στην Ένωση[2].

FinTech (χρηματοοικονομική τεχνολογία)

Ο όρος FinTech καλύπτει κάθε είδος χρηματοοικονομικής καινοτομίας που βασίζεται στην πρόοδο της τεχνολογίας και μπορεί να οδηγήσει σε νέα επιχειρηματικά μοντέλα, νέες εφαρμογές, διαδικασίες ή νέα προϊόντα, με σημαντική επίδραση στο χρηματοπιστωτικό τομέα και στην παροχή χρηματοοικονομικών υπηρεσιών.

Τον Μάρτιο του 2018 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε ένα σχέδιο δράσης για το FinTech για την προώθηση ενός πιο ανταγωνιστικού και καινοτόμου ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού τομέα. Στόχος του Σχεδίου είναι:

- να επιτρέψει σε καινοτόμα επιχειρηματικά μοντέλα να αναπτυχθούν σε επίπεδο ΕΕ
- να υποστηρίξει την υιοθέτηση νέων τεχνολογιών όπως το blockchain, η τεχνητή νοημοσύνη και οι υπηρεσίες cloud στον χρηματοπιστωτικό τομέα
- η αύξηση της κυβερνοασφάλειας και της ακεραιότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Αυτές οι πρωτοβουλίες στοχεύουν κυρίως στην προετοιμασία του χρηματοπιστωτικού τομέα της ΕΕ ώστε να ενσωματώσει τις ευκαιρίες που προσφέρουν οι νέες τεχνολογίες[3].

Στο πλαίσιο αυτό και σε εθνικό επίπεδο, η Τράπεζα της Ελλάδος υλοποιεί την πρωτοβουλία Κόμβος Καινοτομίας FinTech. Μέσω αυτής της πρωτοβουλίας, η Τράπεζα παρακολουθεί τις εξελίξεις στο χρηματοπιστωτικό τομέα και παρέχει μη δεσμευτικές οδηγίες για τη συμμόρφωση καινοτόμων χρηματοοικονομικών προϊόντων, υπηρεσιών ή επιχειρηματικών μοντέλων με τις κανονιστικές και εποπτικές προσδοκίες συμπεριλαμβανομένων θεμάτων αδειοδότησης και καταχώρησης σε μητρώο.

Με τη δημιουργία του εν λόγω Κόμβου, η Τράπεζα της Ελλάδος επιδιώκει να ενθαρρύνει και να προάγει τη χρηματοοικονομική καινοτομία, διασφαλίζοντας την κατάλληλη ισορροπία μεταξύ ενδεχόμενων κινδύνων και διαφαινόμενων ευκαιριών. Η Τράπεζα της Ελλάδος προσβλέπει σε έναν διάλογο με τους παρόχους καινοτόμων λύσεων FinTech, ώστε να διαμορφώνει πληρέστερη εικόνα των προκλήσεων που πιθανόν προκύπτουν από την

[2] https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/growth-and-investment/financing-investment/crowdfunding_en

[3] https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/digital-finance_el

εισαγωγή νέων επιχειρηματικών μοντέλων και τεχνολογιών στον τομέα των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών. Ο Κόμβος παρέχει υποστήριξη σε επιχειρήσεις ή/και φυσικά πρόσωπα που εισάγουν ή σκέπτονται να εισάγουν καινοτόμα χρηματοοικονομικά προϊόντα, υπηρεσίες ή επιχειρηματικά μοντέλα που βασίζονται σε νέες τεχνολογίες. Η υποστήριξη αυτή συνίσταται κυρίως στην καλύτερη ενημέρωσή τους σχετικά με τις ενδεχόμενες εποπτικές και κανονιστικές υποχρεώσεις τους στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της Τράπεζας της Ελλάδος.

Σκοπός της πρωτοβουλίας είναι ο Κόμβος Καινοτομίας FinTech να λειτουργήσει ως το κεντρικό σημείο επαφής για φυσικά πρόσωπα ή/και επιχειρήσεις (νεοσύστατες ή υπάρχουσες, εποπτευόμενες και μη, εταιρίες τεχνολογίας κ.λπ.) που δραστηριοποιούνται ή θα δραστηριοποιηθούν στον τομέα FinTech[4].

Μέσω του Κόμβου μπορούν να θέτουν ερωτήματα προς την Τράπεζα της Ελλάδος, για εποπτικά και κανονιστικά ζητήματα που αφορούν στην παροχή χρηματοοικονομικών υπηρεσιών στην Ελλάδα.

1.1.1 Φορείς Χρηματοδότησης ΜΜΕ στην Ελλάδα

1.1.1.1 Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Α.Ε

Η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Ανώνυμη Εταιρία (πρώην ΕΤΕΑΝ ΑΕ) αποτελεί συνδετικό κρίκο στον οικονομικό κύκλο της χρηματοδότησης μεταξύ της μικρομεσαίας επιχείρησης και της τράπεζας, αναλαμβάνοντας εκείνο το μέρος του επιχειρηματικού κίνδυνου της μικρομεσαίας επιχείρησης που δεν αναλαμβάνει η τράπεζα. Ο συμπληρωματικός αυτός ρόλος την καθιερώνει ως θεσμό αναφοράς για την ανάπτυξη της μικρομεσαίας επιχειρηματικότητας.

Η ίδρυση του φορέα ανατρέχει στο 2003, όταν αρχικά ιδρύθηκε το Ταμείο Εγγυοδοσίας Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων (ΤΕΜΠΜΕ Α.Ε), μία ανώνυμη εταιρία του Ελληνικού Δημοσίου με σκοπό τη διευκόλυνση της πρόσβασης των ΜΜΕ στην χρηματοπιστωτική αγορά, και μετοχικό κεφάλαιο (€ 240.000.000) συγχρηματοδοτούμενο από την Ε.Ε./ΕΤΠΑ (67%) και το Ελληνικό Δημόσιο (33%). Το ΤΕΜΠΜΕ επιτέλεσε ένα υψηλής προστιθέμενης αξίας διαμεσολαβητικό έργο, καθώς επέτρεψε την πρόσβαση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην τραπεζική χρηματοδότηση αναλαμβάνοντας μέρος του κινδύνου που δεν αναλάμβαναν οι τράπεζες.

Ακολούθως με το ν. 3912/2011 (ΦΕΚ Α΄17/17.2.2011) συστάθηκε το ΕΘΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (ΕΤΕΑΝ ΑΕ) με αρχικό μετοχικό κεφάλαιο Ευρώ 1,7 δις, ως καθολικό διάδοχο σχήμα της ΤΕΜΠΜΕ Α.Ε.

Με τον ν. 4608/2019 (ΦΕΚ Α΄ 66/25.4.2019) τροποποιήθηκε ο ιδρυτικός νόμος της ΕΤΕΑΝ ΑΕ (ν. 3912/2011) και μετεξελίχθηκε με τη νέα της επωνυμία, ως Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα και τους διευρυμένους σκοπούς της.

[4] https://www.bankofgreece.gr/kiries-leitourgies/epopteia/komvos-kainotomias-fintech

Σήμερα η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα (ΕΑΤ), έχει κατακτήσει ένα διευρυμένο μερίδιο στην διαμεσολάβηση χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις παρέχοντας πλέον, εκτός από εγγυήσεις, και άλλα σύγχρονα χρηματοοικονομικά προϊόντα, μέσω της δημιουργίας ταμείων ειδικού σκοπού από τα οποία εξασφαλίζονται χρηματοδοτήσεις χαμηλού κόστους. Η ΕΑΤ έχει ως στόχο να υλοποιήσει έργα που θα έχουν αντίκτυπο στη βιώσιμη ανάπτυξη, την περιφερειακή ανάπτυξη, τη δημιουργία θέσεων εργασίας και τις επενδύσεις, ενώ ταυτόχρονα θα είναι οικονομικά αυτόνομα και βιώσιμα.

Στη συνέχεια παρουσιάζονται οι τρέχοντες δράσεις της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας:

1. ΤΑΜΕΙΟ ΕΓΓΥΟΔΟΣΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ-ΤΜΕΔΕ

   ΔΑΝΕΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΚΙΝΗΣΗΣ COVID 19 ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΗΤΙΚΟΥ ΚΛΑΔΟΥ

   Το Ταμείο Εγγυοδοσίας ΕΑΤ-ΤΜΕΔΕ δημιουργήθηκε για να παρέχει εγγύηση σε δάνεια μέσω εννέα συνεργαζόμενων Τραπεζών (Alpha Bank, Εθνική Τράπεζα, Τράπεζα Πειραιώς, Τράπεζα Eurobank, Attica Bank, Optima Bank, Συνεταιριστική Τράπεζα Ηπείρου, Συνεταιριστική Τράπεζα Καρδίτσας, Συνεταιριστική Τράπεζα Θεσσαλίας) προκειμένου να αποκτήσουν πρόσβαση σε δανεισμό χιλιάδες Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις και επιστήμονες ελεύθεροι επαγγελματίες του κλάδου των μηχανικών, μελετητών και κατασκευαστών εργοληπτών δημοσίων έργων (ΤΜΕΔΕ) με στόχο να εκτελέσουν έργα ή μελέτες δημοσίου συμφέροντος.

   Στόχος του Προγράμματος είναι η ενίσχυση της ρευστότητας επιχειρήσεων, που έχουν αναλάβει την εκτέλεση έργου ή/και μελέτης δημοσίου συμφέροντος, μέσω της παροχής εγγυήσεων προς τα συμμετέχοντα Πιστωτικά Ιδρύματα, για τη χορήγηση δανείων Κεφαλαίου Κίνησης Τακτής Λήξης, με ορίζοντα εκταμίευσης την 31η Δεκεμβρίου 2021.

   Αφορά μικρομεσαίες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε συγκεκριμένους κλάδους.

   https://hdb.gr/tameio-engyodosias-eat-tmede/

2. ΤΑΜΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ «ΤΑΔΥΜ – COVID 19 – Μικρές & Πολύ Μικρές Επιχειρήσεις: Κεφάλαιο Κίνησης με διετή Επιδότηση Επιτοκίου λόγω πανδημίας COVID-19»

   Για την αντιμετώπιση των έκτακτων συνθηκών λόγω της πανδημίας του COVID-19 στην τοπική οικονομία της Δυτικής Μακεδονίας δημιουργήθηκε με συνεπένδυση της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας (HDB) και της Περιφέρειας Δ. Μακεδονίας το: «Ταμείο Συγχρηματοδοτούμενων Δανείων» και συγκεκριμένα η Δράση: «ΤΑΔΥΜ – COVID 19 – Μικρές & Πολύ Μικρές Επιχειρήσεις: Δάνεια Κεφαλαίου Κίνησης με επιδότηση επιτοκίου» (ΤΑΔΥΜ COVID 19).

   Ο αρχικός προϋπολογισμός της Δράσης για, τη συγχρηματοδότηση των δανείων και, την καταβολή των επιδοτούμενων τόκων, ανέρχεται αρχικά σε εννέα εκατομμύρια

(9.000.000) ευρώ. Τα συγχρηματοδοτούμενα δάνεια θα χορηγηθούν μέσω επιλεγμένων Πιστωτικών Ιδρυμάτων, με σκοπό την παροχή νέων δανείων κεφαλαίου κίνησης με ευνοϊκούς όρους σε επιχειρήσεις της περιφέρειας της Δυτικής Μακεδονίας.

Πρόκειται για δάνεια Κεφαλαίου Κίνησης με σκοπό την ενίσχυση της ρευστότητας των επιχειρήσεων της Δυτικής Μακεδονίας, οι οποίες υφίστανται τις δυσμενείς επιπτώσεις από την εξάπλωση του COVID – 19.

Στόχος του Προγράμματος είναι η υποστήριξη των λειτουργικών αναγκών που προκλήθηκαν από τις επιπτώσεις της πανδημίας του COVID-19 στην τοπική οικονομία της Δυτικής Μακεδονίας, με συγχρηματοδότηση προς τα συμμετέχοντα Πιστωτικά Ιδρύματα, για τη χορήγηση δανείων Κεφαλαίου Κίνησης.

Αφορά τις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις που λειτουργούν στους νομούς Φλώρινας, Κοζάνης, Καστοριάς και Γρεβενών, της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας και υφίστανται τις δυσμενείς επιπτώσεις από την εξάπλωση του COVID 19.

https://hdb.gr/tameio-anaptyxis-dytikis-makedonias-tadym-covid-19-mikres-poly-mikres-epicheiriseis-kefalaio-kinisis-me-dieti-epidotisi-epitokiou-logo-pandimias-covid-19/

Έχουν εκταμιευτεί 443 δάνεια, συνολικού ποσού € 13.609.449.

3. ΤΑΜΕΙΟ ΕΓΓΥΟΔΟΣΙΑΣ COVID-19 (Γ' ΚΥΚΛΟΣ) – Πολύ Μικρές Επιχειρήσεις

Με σκοπό την περαιτέρω ενίσχυση της παραγωγής νέων δανείων και την κάλυψη μεγαλύτερου εύρους πολύ μικρών επιχειρήσεων στο πλαίσιο του Γ' Κύκλου του Ταμείου Εγγυοδοσίας COVID-19 (Μικρό- Εγγυοδοτικό). Στο πλαίσιο αυτό διευρύνονται τα κριτήρια επιλεξιμότητα των τελικών αποδεκτών και το μέγιστο ύψος δανείου ως εξής:

Στους Δικαιούχους: Να θεωρούνται ως επιλέξιμες για το πρόγραμμα, οι πληγείσες πολύ μικρές επιχειρήσεις, οι οποίες διαθέτουν κύκλο εργασιών έως Ευρώ 1.000.000 (από Ευρώ 200.000).

Στο Ανώτατο Ύψος Δανείου: Να αυξηθεί το ανώτατο ύψος δανείου ώστε οι δικαιούχοι να έχουν τη δυνατότητα να λάβουν χρηματοδότηση έως Ευρώ 250.000 (από Ευρώ 50.000), διατηρώντας το όριο του 25% επί του συνολικού κύκλου εργασιών της εκάστοτε επιχείρησης κατά το έτος 2019.

Στόχος είναι να καλυφθεί μερικώς ο πιστωτικός κίνδυνος, με παροχή εγγύησης από το Ταμείο Εγγυοδοσίας Επιχειρήσεων COVID-19, για τη χορήγηση νέων δανείων Κεφαλαίου Κίνησης Τακτής Λήξης προς Πολύ Μικρές Επιχειρήσεις. Στόχος είναι η κάλυψη των αυξημένων αναγκών ρευστότητας που προκύπτουν ως συνέπεια της επιδημικής κρίσης του COVID-19. Όλα τα δάνεια πρέπει να εκταμιευθούν το αργότερο μέχρι την 31.12.2021.

Αφορά πολύ Μικρές Επιχειρήσεις οι οποίες:

- κατά την 31.12.2019 είχαν Κύκλο Εργασιών έως 1.000.000 ευρώ ή έχουν συσταθεί έως και τον χρόνο υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης στην τράπεζα
- Δεν έχουν ενταχθεί στον Α' και Β' Κύκλο του Ταμείου Εγγυοδοσίας
- Δεν εμφανίζουν ληξιπρόθεσμες οφειλές στο τραπεζικό σύστημα (έως και 90 μέρες καθυστέρηση) κατά την 31.12.2019 ή κατά την υποβολή της αίτησης
- Δεν εμφανίζουν δυσμενή συναλλακτική συμπεριφορά σε άλλα προγράμματα της HDB (έως και 90 μέρες καθυστέρηση)
- κατά την 31.12.2019 δεν θεωρούνται προβληματικές (όπως αναφέρεται στο σημείο 18 του άρθρου 2 του Κανονισμού 651/2014). Όταν πρόκειται για, Πολύ Μικρές και Μικρές Επιχειρήσεις ανεξάρτητα αν ήταν προβληματικές στις 31.12.2019, υπό την προϋπόθεση ότι δεν έχουν υπαχθεί σε συλλογική διαδικασία αφερεγγυότητας, βάσει του εθνικού δικαίου και δεν έχουν λάβει ενίσχυση διάσωσης ή ενίσχυση αναδιάρθρωσης.

  https://hdb.gr/engyodotiko-covid-19-g%ce%84kyklos-gia-poly-mikres-epicheiriseis/

4. ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΙΙ (ΤΕΠΙΧ ΙΙ)

Με το υποπρόγραμμα επενδυτικών δανείων της Δράσης «Επιχειρηματική Χρηματοδότηση» του Ταμείου Επιχειρηματικότητας ΙΙ (ΤΕΠΙΧ ΙΙ) προωθείται η διευκόλυνση της πρόσβασης των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων σε χρηματοδοτικούς μηχανισμούς, οι οποίοι ενισχύουν την επενδυτική δραστηριότητα της χώρας.

Οι στόχοι αυτοί υλοποιούνται μέσω της παροχής δανείων με ευνοϊκούς όρους, αφού το 40% του κεφαλαίου κάθε δανείου είναι άτοκο, καθώς χρηματοδοτείται από το Ταμείο Επιχειρηματικότητας ΙΙ, το οποίο τελεί υπό τη διαχείριση της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας (HDB).

Επιλέξιμες για να υποβάλουν στη συγκεκριμένη δράση είναι οι υπό σύσταση, νεοσύστατες, νέες και υφιστάμενες, πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις των επιλέξιμων οικονομικών κλάδων, που αναπτύσσουν βιώσιμη επιχειρηματική δράση στην ελληνική επικράτεια.

Στόχος του προγράμματος είναι η διευκόλυνση της πρόσβασης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων που αναπτύσσουν βιώσιμη επιχειρηματική δράση στην ελληνική επικράτεια, σε χρηματοδοτικούς μηχανισμούς που ενισχύουν την επενδυτική δραστηριότητα της χώρας.

Αφορά πολύ Μικρές, Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις κάθε Νομικής Μορφής και σταδίου λειτουργίας (ακόμη και νεοσύστατες), που απασχολούν έως 250 εργαζομένους (ΕΜΕ) και εμφανίζουν Κύκλο Εργασιών έως Ευρώ 50 εκατ. ή Ενεργητικό έως 43 εκατ. Ευρώ.

https://hdb.gr/ependytika-daneia-tepich-ii/

Στο πλαίσιο του Υποπρογράμματος 1, έχουν εγκριθεί 926 δάνεια, ύψους 159.989.707€.

5. EQUIFUND

Το EquiFund αποτελεί μια πρωτοβουλία του Ελληνικού Κράτους και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων (ΕΤαΕ) και δημιουργήθηκε με απώτερο σκοπό την επιτάχυνση της εξέλιξης του τομέα κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών στην Ελλάδα.

Ο ανωτέρω σκοπός της πρωτοβουλίας επιτυγχάνεται με τη διοχέτευση κεφαλαίων από το EquiFund σε ενδιάμεσους χρηματοοικονομικούς φορείς, δηλαδή σε επιλεγμένες από το ΕΤαΕ ομάδες διαχείρισης, με την κατάλληλη τεχνογνωσία, οι οποίες στη συνέχεια προβαίνουν, με επαγγελματικό και ανεξάρτητο τρόπο, στην επιλογή των επιχειρηματικών σχημάτων και ιδεών που θα χρηματοδοτήσουν.

Η διαχείριση της πρωτοβουλίας ανατέθηκε αποκλειστικά στο ΕΤαΕ και το αρχικό κεφάλαιο που ορίστηκε να διοχετευτεί σε αυτήν ανήλθε στα 260 εκ. ευρώ, εκ των οποίων 200 εκ. από εθνικούς πόρους του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία 2014-2020 (ΕΠΑνΕΚ) και 60 εκ. από το ΕΤαΕ.

Το EquiFund ξεκίνησε διαθέτοντας τα απαιτούμενα κεφάλαια για να συμπληρώσει το χρηματοδοτικό κενό του τομέα κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών στην Ελλάδα. Είναι μια πρωτοβουλία που καλύπτει όλη τη χώρα, τους περισσότερους τομείς της οικονομίας και όλα τα στάδια επιχειρηματικής ωρίμανσης μιας επιχείρησης – από την σύστασή της μέχρι και την ανάπτυξή της, ως και την ανάπτυξη ήδη υφισταμένων επιχειρήσεων. Ένας από τους στόχους της πρωτοβουλίας ήταν η στήριξη των νεοφυών εταιριών (start-ups), οι οποίες και αποτελούν ένα σημαντικό μέρος της επιχειρηματικότητας (το παράθυρο της πρωτοβουλίας με την ονομασία EarlyStage). Και φυσικά υπάρχει και η στόχευση σε μεγαλύτερες επιχειρήσεις που χρειάζονται κεφάλαια ανάπτυξης (το παράθυρο Growth). Όμως παραλλήλως το EquiFund εισήγαγε την ενίσχυση επιχειρηματικών εγχειρημάτων και σε πρωθύστερο στάδιο, με κεφάλαια σποράς (seed capital), μεταφοράς τεχνολογίας (technology transfer) και επιχειρηματικής επιτάχυνσης (accelerators) (το παράθυρο Innovation). Ειδικά για την μεταφορά τεχνολογίας, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η καινοτομία βασίζεται τις περισσότερες φορές στην έρευνα και ξεκινάει μέσα σε ένα εργαστήριο. Σκοπός της πρωτοβουλίας είναι να υποβοηθήσει την εμπορική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της έρευνας και να φέρει καινούργιες καινοτόμες επιχειρήσεις στη ζωή.

Η επενδυτική περίοδος των υφιστάμενων ταμείων δεν μπορεί να ξεπεράσει το έτος 2023. Μετά το 2023 και για μια περίοδο 4 ετών, θα γίνονται συμπληρωματικές επενδύσεις σε επιχειρήσεις που θα έχουν λάβει χρηματοδότηση πριν το 2023.

Παράλληλα, σύμφωνα με το κανονιστικό πλαίσιο των ΕΔΕΤ, όπως διαμορφώνεται για την καινούργια προγραμματική περίοδο, είναι δυνατή η περαιτέρω ενίσχυση της πρωτοβουλίας EquiFund για τη μελλοντική ανάπτυξη πρόσθετων χρηματοοικονομικών εργαλείων. Τα εργαλεία αυτά μπορεί να έχουν παρόμοια χαρακτηριστικά με τα ήδη υπάρχοντα (των οποίων η κυρίως επενδυτική δραστηριότητα θα έχει ολοκληρωθεί) ή

να είναι νέα που απευθύνονται σε καινούργιους τομείς / προτεραιότητες. Σε κάθε περίπτωση, η απόφαση της τελικής επιλογής θα εξαρτάται από τα αρχικά κεφάλαια που θα διατεθούν και από τις ανάγκες της αγοράς.

https://hdb.gr/equifund/

6. ΤΑΜΕΙΟ ΕΓΓΥΟΔΟΣΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ COVID-19

Το «Ταμείο Εγγυοδοσίας Επιχειρήσεων COVID-19» δημιουργήθηκε για να υποστηρίξει την πρόσβαση των επιχειρήσεων σε δανειακά κεφάλαια, μέσω της παροχής εγγυοδοσίας, σε χαρτοφυλάκιο με ανώτατο όριο. Αντικειμενικός σκοπός του είναι ο μετριασμός των επιπτώσεων της Πανδημίας COVID-19 στη λειτουργία των επιχειρήσεων, μέσω της ενίσχυσης της ρευστότητάς τους με δάνεια κεφαλαίου κίνησης.

https://hdb.gr/tameio-engyodosias-epicheiriseon-covid-19-2/

Το πλήθος των εγκεκριμένων δανείων ανέρχεται σε 15.547 δάνεια και το συνολικό ποσό σε 5.995.421.304 €.

7. ΠΑΡΟΧΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΚΙΝΗΣΗΣ ΑΤΟΚΑ ΓΙΑ ΔΥΟ ΧΡΟΝΙΑ

Η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα σχεδίασε και θέτει από τις 28/4/2020 προς όφελος των πληττομένων από την πανδημία Covid-19 επιχειρήσεων, το νέο Υποπρόγραμμα (4) της Δράσης Επιχειρηματική Χρηματοδότηση του Ταμείου Επιχειρηματικότητας ΙΙ. Στόχος είναι η μακρόχρονη και ουσιαστική υποστήριξη της χρηματοδοτικής ρευστότητας των εν λόγω επιχειρήσεων, έτσι ώστε να αντιμετωπίσουν με μεγαλύτερη αντοχή τις συνέπειες από την αναστολή ή τον περιορισμό της λειτουργίας τους.

Επιπλέον τονίζεται ότι βασικό κριτήριο για την επιδότηση επιτοκίου είναι η διατήρηση των θέσεων εργασίας κατά τα δύο πρώτα έτη της διάρκειας του δανείου. Επιλέξιμες είναι οι επιχειρήσεις, οι οποίες υφίστανται τις δυσμενείς επιπτώσεις λόγω της πανδημίας Covid-19.

Σκοπός των δανείων: Δάνεια Κεφαλαίου Κίνησης για την ενίσχυση της ρευστότητας των επιχειρήσεων οι οποίες υφίστανται τις δυσμενείς επιπτώσεις από την εξάπλωση του COVID – 19.

Σχέση συνεπένδυσης ΕΑΤ – Τραπεζών: Η αναλογία συμμετοχής στο κεφάλαιο μεταξύ των Συμβαλλομένων Μερών ορίζεται σε ποσοστό 40% καλύπτεται από το Ταμείο «Επιχειρηματικότητας ΙΙ» και 60% από την Τράπεζα (516 εκ. ευρώ – 784 εκ. ευρώ, ήτοι σύνολο 1.3 δις ευρώ).

https://hdb.gr/parochi-kefalaion-kinisis-atoka-gia-dy-2/

Συνολικά εγκρίθηκαν 7.118 δάνεια, ποσού 429.373.138 €.

8. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

Η Δράση «Επιχειρηματική Χρηματοδότηση» του Ταμείου Επιχειρηματικότητας ΙΙ (ΤΕΠΙΧ ΙΙ) στοχεύει στην προώθηση της επιχειρηματικότητας, στη διευκόλυνση της πρόσβασης των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων σε χρηματοδοτικούς μηχανισμούς, καθώς και την ενίσχυση της επενδυτικής δραστηριότητας της χώρας.

Οι στόχοι αυτοί υλοποιούνται μέσω της παροχής δανείων με ευνοϊκούς όρους, αφού το 40% του κεφαλαίου κάθε δανείου είναι άτοκο, καθώς χρηματοδοτείται από το Ταμείο Επιχειρηματικότητας ΙΙ, το οποίο τελεί υπό τη διαχείριση της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας (πρώην ΕΤΕΑΝ Α.Ε).

Οι πόροι της Δράσης ανέρχονται σε 366 εκατ. ευρώ, οι οποίοι παρέχονται από το Ταμείο Επιχειρηματικότητας ΙΙ. Επιπλέον του κεφαλαίου που θα καταβληθεί από το «Ταμείο Επιχειρηματικότητας ΙΙ», οι συνεργαζόμενες τράπεζες συνεισφέρουν σε κάθε δάνειο με σχέση: συνεργαζόμενη τράπεζα : 1,5 – ΤΕΠΙΧ ΙΙ: 1 ή 60%-40% αντιστοίχως.

Επιλέξιμες για να υποβάλουν στη συγκεκριμένη δράση είναι οι υπό σύσταση, νεοσύστατες, νέες και υφιστάμενες, πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις των επιλέξιμων οικονομικών κλάδων, που αναπτύσσουν βιώσιμη επιχειρηματική δράση στην ελληνική επικράτεια.

Τα προσφερόμενα δάνεια είναι δύο κατηγοριών:

- Δάνεια επιχειρηματικής ανάπτυξης ειδικού σκοπού (κεφάλαια κίνησης): ύψος δανείου: €10.000 έως €500.000 ανάλογα με τις λειτουργικές ανάγκες της επιχειρήσεως / διάρκεια αποπληρωμής: έως 60 μήνες, με δυνατότητα περιόδου χάριτος έως 6 μήνες
- Δάνεια επενδυτικού σκοπού: ύψος δανείου: € 25.000 έως € 1.500.000, / διάρκεια αποπληρωμής: 5-10 έτη με δυνατότητα περιόδου χάριτος έως 2 έτη. Τα δάνεια αφορούν είτε σε ανεξάρτητα, όσο και σε επενδυτικά σχέδια που εντάχθηκαν σε προγράμματα κρατικής ενίσχυσης και δεν έχουν υλοποιηθεί.

Οι συνεργαζόμενες τράπεζες είναι οι παρακάτω:

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ, ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ, ALPHA BANK, EFG EUROBANK, ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΤΤΙΚΗΣ, ΠΑΓΚΡΗΤΙΑ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ, ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΗΠΕΙΡΟΥ, ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ, ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ, ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΧΑΝΙΩΝ, ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΡΑΜΑΣ

Οι πόροι του Ταμείου συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και το Ελληνικό Δημόσιο, και προέρχονται από την συνεισφορά πόρων από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία (ΕΠΑνΕΚ), και τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ).

https://hdb.gr/epicheirimatiki-chrimatodotisi-tepi/

Συνολικά εγκρίθηκαν 19.581 δάνεια, ποσού 2.143.750.670 €.

9. ΤΑΜΕΙΟ Δανείων Επιχειρήσεων Οπτικοακουστικών Μέσων

Το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης και η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα (HDB) ανακοινώνουν την επικείμενη λειτουργία του πρώτου Ταμείου Εγγυοδοσίας Δανείων Επιχειρήσεων Παραγωγής Οπτικοακουστικών Έργων. Μέσω του Ταμείου Εγγυοδοσίας Δανείων Επιχειρήσεων Παραγωγής Οπτικοακουστικών Έργων, συνολικού δυνητικού προϋπολογισμού δανείων περίπου 62,5 εκ. ευρώ, κάθε επιχείρηση-δικαιούχος θα έχει τη δυνατότητα να αιτηθεί τη λήψη τραπεζικού δανείου από 25.000 ευρώ έως 900.000 ευρώ, για την κάλυψη των αναγκών του σε κεφάλαιο κίνησης, αλλά και τη χρηματοδότηση επενδυτικών του σχεδίων. Το Ταμείο θα παρέχει εγγύηση σε ποσοστό 80% επί του ύψους του δανείου. Σύμφωνα με τους όρους του Ταμείου, οι τράπεζες δεν επιτρέπεται να ζητήσουν εμπράγματες εξασφαλίσεις για δάνεια έως 50.000 ευρώ, ενώ σε όλα τα δάνεια ανεξάρτητα από το ύψος τους απαγορεύεται η προσημείωση μόνιμης και μοναδικής κατοικίας.

Επιλέξιμες επιχειρήσεις για το Ταμείο, θεωρούνται οι υπό σύσταση (που διαθέτουν Α.Φ.Μ.), νεοσύστατες και υφιστάμενες πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, οιασδήποτε νομικής μορφής, οι οποίες δραστηριοποιούνται στους εξής κωδικούς δραστηριότητας:

- Δραστηριότητες παραγωγής κινηματογραφικών ταινιών, βίντεο και τηλεοπτικών προγραμμάτων (ΚΑΔ 59.11).
- Δραστηριότητες συνοδευτικές της παραγωγής κινηματογραφικών ταινιών, βίντεο και τηλεοπτικών προγραμμάτων (ΚΑΔ 59.12).
- Παραγωγή πρωτοτύπων λογισμικού παιχνιδιών υπολογιστή (ΚΑΔ 62.01.21).

Το «Ταμείο Εγγυοδοσίας Δανείων Επιχειρήσεων Παραγωγής Οπτικοακουστικών Έργων» διευκολύνει άμεσα και πρακτικά την πρόσβαση στη χρηματοδότηση για όλες τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον οπτικοακουστικό κλάδο, με μια απολύτως διαφανή, γρήγορη και αποτελεσματική διαδικασία, με σκοπό τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητά τους, και τη διευκόλυνση της αποπληρωμής των δανείων με την παροχή ευνοϊκών όρων αποπληρωμής (περίοδος χάριτος και διάρκεια αποπληρωμής των δανείων).

https://hdb.gr/neo-chrimatodotiko-ergaleio-gia-ti-stirixi-ton-epicheiriseon-paragogis-optikoakoustikon-ergon/

1.1.1.2 Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Επενδύσεων (πρώην ΤΑΝΕΟ)

Η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Επενδύσεων συστάθηκε από το Ελληνικό Δημόσιο δυνάμει του άρθρου 28 του Ν. 2843/2000. Διέπεται από τις διατάξεις του άνω νόμου όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει καθώς και από τις διατάξεις του Ν.4608/19. Ως προς τα ζητήματα που τυχόν δεν ρυθμίζονται από τις εφαρμοστέες διατάξεις, η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Επενδύσεων διέπεται από τον Ν.4548/18 «Αναμόρφωση του δικαίου των ανωνύμων εταιρειών».

Σύμφωνα με τον ιδρυτικό νόμο όπως σήμερα ισχύει:

- Η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Επενδύσεων δύναται να επενδύει, σε ένα ιδιαίτερο χρηματοδοτικό μέσο, το Αμοιβαίο Κεφάλαιο Επιχειρηματικών Συμμετοχών Κλειστού Τύπου (Α.Κ.Ε.Σ.) που θεσμοθετήθηκε με το άρθρο 7 Ν. 2992/2002.

- Επιτρέπεται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της εταιρίας η χωρίς περιορισμούς διανομή στους μετόχους με τη μορφή μερίσματος κάθε ποσού που εισπράττει η εταιρία από τη συμμετοχή της σε επενδυτικά σχήματα της προηγούμενης παραγράφου.

- Η Εταιρεία υπόκειται σε ειδικό φορολογικό καθεστώς. Σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.4608/19, η Εταιρεία, από τις 25/4/2019, δεν υπόκειται στις διατάξεις της νομοθεσίας του Δημόσιου ή του ευρύτερου δημόσιο τομέα, όπως αυτός εκάστοτε ορίζεται, οι δε διατάξεις που αναφέρονται σε αυτόν δεν εφαρμόζονται ως προς την Εταιρεία, εκτός αν αυτό ρητά προβλέπεται στον νόμο Ν.4608/19. Οι διατάξεις του ν. 3429/2005 (Α΄ 314) που αναφέρονται σε δημόσιες επιχειρήσεις, δεν εφαρμόζονται ως προς την Εταιρεία. Επίσης, δεν εφαρμόζονται ως προς την Εταιρεία οι διατάξεις του ν. 4369/2016 (Α΄ 33).

Επίσης, η Εταιρεία εξαιρείται από κάθε διάταξη που εφαρμόζεται σε νομικά πρόσωπα που έχουν ενταχθεί στο Μητρώο Φορέων Γενικής Κυβέρνησης.

Σκοπός της εταιρίας είναι η συμμετοχή σε κεφαλαιουχικές εταιρείες, σε αμοιβαία κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών (Α.Κ.Ε.Σ), εταιρίες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών (Ε.Κ.Ε.Σ.) και αντίστοιχα σχήματα παροχής επιχειρηματικού κεφαλαίου που θα ιδρυθούν ειδικά για τον σκοπό αυτόν και θα διέπονται από τη νομοθεσία κράτους-μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα εν λόγω επενδυτικά σχήματα θα πρέπει να είναι αντικείμενο διαχείρισης φορέων του ιδιωτικού τομέα με ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια και να επενδύουν αποκλειστικά σε μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις στην Ελλάδα.

Επίσης, η διαχείριση επιχειρήσεων και κεφαλαίων προορισμένων για συμμετοχή σε κεφαλαιουχικές εταιρείες, αμοιβαία κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών (Α.Κ.Ε.Σ.) του άρθρου 7 του Ν. 2992/2002 (ΦΕΚ 54/Α), εταιρείες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών (Ε.Κ.Ε.Σ.) του άρθρου 5 του Ν.2367/1995 (ΦΕΚ261/Α) και αντίστοιχα σχήματα παροχής επιχειρηματικού κεφαλαίου που θα διέπονται από τη νομοθεσία αλλοδαπού κράτους και θα επενδύουν στην Ελλάδα ή στην αλλοδαπή, η σύσταση και διαχείριση επενδυτικών σχημάτων και η παροχή συμβουλών για τη διαχείρισή τους.

Η εταιρεία μπορεί να αναπτύσσει οποιαδήποτε δραστηριότητα σχετική με τους ανωτέρω σκοπούς και με την εν γένει προαγωγή του θεσμού των επιχειρηματικών κεφαλαίων στην

Ελλάδα και την αλλοδαπή, περιλαμβανομένης της διοργάνωσης εκδηλώσεων κάθε μορφής. Η εταιρεία μπορεί να ιδρύει και γενικά να συμμετέχει σε νομικά πρόσωπα που έχουν παρεμφερείς σκοπούς.

Για την εκπλήρωση των σκοπών της η εταιρία μπορεί να επιχορηγείται από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.

Τα τρέχοντα ενεργά επενδυτικά και χρηματοδοτικά εργαλεία που υλοποιούνται από την ΕΑΤΕ είναι τα ακόλουθα:

AccelerateTT

Η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Επενδύσεων (πρώην ΤΑΝΕΟ) συνεχίζοντας τις προσπάθειές της στην κατεύθυνση ενίσχυσης του ελληνικού οικοσυστήματος της νεοφυούς καινοτόμου επιχειρηματικότητας, ανακοινώνει τη δημιουργία ενός νέου, στοχευμένου επενδυτικού εργαλείου, σε συνεργασία με το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων, με την ονομασία AccelerateTT. Πρόκειται για ένα fund-of-funds που φιλοδοξεί να καλύψει όλη την αλυσίδα χρηματοδότησης των ελληνικών νεοφυών καινοτόμων επιχειρήσεων (startups) με εξωστρεφή χαρακτηριστικά και προοπτικές σημαντικής κλιμάκωσης (scalability) και να ενισχύσει τη μεταφορά τεχνολογίας από την έρευνα στην αγορά. Η συνολική δημόσια χρηματοδότηση μέσω ΕΑΤΕ ανέρχεται σε 60 εκ. ευρώ, με στόχο να συσταθούν επενδυτικά σχήματα διαχείρισης κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών (Venture Capital funds), με τη συμμετοχή ιδιωτών επενδυτών.

https://hdbi.gr/el/prosklhseis-endiaferontos/prosklisi-gia-ypovoli-protaseon-acceleratett

Coinvestment Fund

Στο πλαίσιο των συνεχιζόμενων στοχευμένων ενεργειών της για την προσέλκυση και ανάπτυξη των επενδύσεων στην Ελλάδα, η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Επενδύσεων Α.Ε. (ΕΑΤΕ), προβαίνει στη δημιουργία ενός νέου επενδυτικού-χρηματοδοτικού προϊόντος κεφαλαίου επιχειρηματικού ρίσκου, με την επωνυμία: COINVESTMENT Fund, ύψους εθνικής συμμετοχής 100 εκατ. ευρώ. Η ΕΑΤΕ προσκαλεί ενδιαφερόμενα ιδιωτικά επενδυτικά σχήματα (ταμείων venture capital – private equity) της Ελλάδας και του εξωτερικού να υποβάλουν προτάσεις για την υλοποίηση συνεπενδύσεων με τη μορφή ιδίων ή οιονεί ιδίων κεφαλαίων (equity / quasi equity) σε μικρομεσαίες ή μεσαίας κεφαλαιοποίησης επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην ελληνική επικράτεια.

https://hdbi.gr/el/prosklhseis-endiaferontos/call-for-proposals-coinvestment-fund

Restructuring (Made in Greece – 4IR – Debt fund)

Στα πλαίσια της Αναπτυξιακής Στρατηγικής του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης το Ταμείο Ανάπτυξης Νέας Οικονομίας (“ΤΑΝΕΟ”), υλοποιεί επενδυτικό πρόγραμμα τεσσάρων δράσεων συνολικής δημόσιας συμμετοχής €700 εκ. με στόχο να επενδυθούν σε ΜΜΕ κεφάλαια που θα υπερβούν το €1 δισ. Για τον σκοπό αυτό, απευθύνει πρόσκληση σε όλους τους ενδιαφερόμενους επενδυτές και διαχειριστές επενδύσεων που προτίθενται να προβούν στη σύσταση Αμοιβαίου Κεφαλαίου Επιχειρηματικών

Συμμετοχών (ΑΚΕΣ), Εταιρίας Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών (ΕΚΕΣ) ή άλλων αντίστοιχων επενδυτικών σχημάτων επιχειρηματικού κεφαλαίου που θα λειτουργούν σύμφωνα με τη νομοθεσία κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ώστε να υποβάλλουν πρόταση στο ΤΑΝΕΟ για ενδεχόμενη συμμετοχή τους στα επενδυτικά σχήματα αυτά.

https://hdbi.gr/el/prosklhseis-endiaferontos/call-for-proposals-restructuring-made-in-greece

Green Greek Funds (ΠράσινοFund)

Η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Επενδύσεων Α.Ε. (ΕΑΤΕ), προβαίνει στη δημιουργία ενός νέου επενδυτικού-χρηματοδοτικού προϊόντος κεφαλαίου επιχειρηματικού ρίσκου, με την επωνυμία: Green Greek Funds, ύψους εθνικής συμμετοχής 400 εκατ. ευρώ. Η ΕΑΤΕ προσκαλεί ενδιαφερομένους να υποβάλουν προτάσεις για τη σύσταση και διαχείριση επενδυτικών σχημάτων (ταμείων venture capital – private equity) επιχειρηματικών συμμετοχών. Τα εν λόγω επενδυτικά σχήματα θα πρέπει να βρίσκονται υπό τη διαχείριση φορέων του ιδιωτικού τομέα με ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια και θα επενδύουν με συμμετοχή στα ίδια κεφάλαια ή/και μέσω μετατρέψιμων ομολογιών ή/και μέσω ομολόγων με δικαίωμα απόληψης, σε νέες ή υφιστάμενες μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜμΕ) ή Εταιρείες Ειδικού Σκοπού-Έργου, που διατηρούν εγκατάσταση τη στιγμή πραγματοποίησης της επένδυσης στην ελληνική επικράτεια και οι οποίες έχουν ως σκοπό την εξοικονόμηση ενεργειακών ή άλλων φυσικών πόρων (efficiency), την κυκλική οικονομία (ανακύκλωση, βιομάζα/βιοαέριο για παραγωγή ενέργειας κ.λπ.) ή την παραγωγή ενέργειας από μορφές ανανεώσιμων πηγών κ.λπ.

https://hdbi.gr/el/prosklhseis-endiaferontos/call-for-proposals-green-greek-funds

1.1.2 Χρηματοδοτήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης και Χρηματοδοτικά Εργαλεία

Η ΕΕ παρέχει δάνεια, εγγυήσεις και ίδια κεφάλαια ως μορφές βοήθειας σε σχέση με πολιτικές και προγράμματα της ΕΕ. Η χρηματοδότηση διοχετεύεται μέσω τοπικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Τα ιδρύματα αυτά —τράπεζες, ή επενδυτές ιδίων κεφαλαίων— καθορίζουν τους ακριβείς όρους χρηματοδότησης: το ποσό, τη διάρκεια, τα επιτόκια και τα τέλη. Η ΕΕ διοχετεύει πόρους από τον Π/Υ της προς την αρμόδια για τα χρηματοδοτικά εργαλεία Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, η οποία συνεπενδύει τους πόρους με Ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς Οργανισμούς (δημόσιους και ιδιωτικούς/τράπεζες) για τη χορήγηση (από τις συνεργαζόμενες τράπεζες) δανείων με ευνοϊκούς όρους ή με κρατική εγγύηση προς τις επιχειρήσεις).

Επιχορηγήσεις: Οι επιχορηγήσεις και άλλες μορφές χρηματοδότησης τελούν υπό την άμεση διαχείριση των εθνικών κυβερνήσεων της ΕΕ και όχι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Για παράδειγμα, οι γεωργικές επιχορηγήσεις χορηγούνται για τη στήριξη των γεωργών.

Βραβεία (prizes): Τα βραβεία απονέμονται σε νικητές διαγωνισμών στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζοντας 2020».

Η ΕΕ[5] χορηγεί χρηματοδότηση σε όλα τα είδη εταιρειών, κάθε μεγέθους και κλάδου, σε επιχειρηματίες, νεοφυείς επιχειρήσεις, πολύ μικρές επιχειρήσεις, μικρές και μεσαίες καθώς και μεγαλύτερες επιχειρήσεις. Διατίθεται ένα ευρύ φάσμα χρηματοδοτήσεων: επιχειρηματικά δάνεια, μικροχρηματοδοτήσεις, εγγυήσεις και επιχειρηματικά κεφάλαια. Κάθε χρόνο, η ΕΕ παρέχει στήριξη σε περισσότερες από 200.000 επιχειρήσεις**.** Η απόφαση για τη χορήγηση χρηματοδότησης από την ΕΕ λαμβάνεται από τοπικούς χρηματοπιστωτικούς φορείς, όπως τράπεζες, επενδυτές επιχειρηματικών κεφαλαίων ή επενδυτικούς αγγέλους. Με τη στήριξη της ΕΕ, οι τοπικοί χρηματοπιστωτικοί φορείς μπορούν να παρέχουν πρόσθετη χρηματοδότηση στις επιχειρήσεις. Οι ακριβείς όροι της χρηματοδότησης - το ποσό, η διάρκεια, τα επιτόκια και οι προμήθειες - καθορίζονται από τους ίδιους τους χρηματοπιστωτικούς φορείς.

Οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) μπορούν να λάβουν χρηματοδότηση της ΕΕ υπό μορφή επιδοτήσεων, δανείων και σε ορισμένες περιπτώσεις, εγγυήσεων. Μπορούν επίσης να συμμετέχουν σε διαγωνισμούς για σύναψη συμβάσεων για την παροχή ποικίλων αγαθών ή υπηρεσιών.

Η ΕΕ χορηγεί χρηματοδότηση σε επιχειρήσεις κάθε μεγέθους και κλάδου, καθώς και σε επιχειρηματίες, νεοφυείς επιχειρήσεις, πολύ μικρές επιχειρήσεις, μικρομεσαίες και μεγαλύτερες επιχειρήσεις.

Επιπλέον, διατίθεται ευρύ φάσμα χρηματοδότησης για τις εταιρείες, όπως επιχειρηματικά δάνεια, μικροχρηματοδοτήσεις, εγγυήσεις και επιχειρηματικά κεφάλαια.

Τα προγράμματα της ΕΕ στηρίζουν ειδικά τις πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ), οι οποίες ορίζονται ως εξής:

Πολύ μικρή επιχείρηση

[5] Πρόσβαση σε χρηματοδότηση - Your Europe (europa.eu)

- απασχολεί λιγότερους από 10 εργαζομένους
- έχει ετήσιο κύκλο εργασιών ή ετήσιο ισολογισμό που δεν υπερβαίνει τα 2 εκατ. ευρώ

Μικρή επιχείρηση

- απασχολεί λιγότερους από 50 εργαζομένους
- έχει ετήσιο κύκλο εργασιών ή ετήσιο ισολογισμό που δεν υπερβαίνει τα 10 εκατ. ευρώ

Μεσαία επιχείρηση

- απασχολεί λιγότερους από 250 εργαζομένους
- έχει ετήσιο κύκλο εργασιών που δεν υπερβαίνει τα 50 εκατ. ευρώ ή ετήσιο ισολογισμό που δεν υπερβαίνει τα 43 εκατ. ευρώ

Σημείωση: Τα στοιχεία αυτά ισχύουν μόνο για μεμονωμένες εταιρείες. Μια μικρή εταιρεία ενδέχεται να μην πληροί τις προϋποθέσεις χορήγησης της ιδιότητας της ΜΜΕ εάν διαθέτει σημαντικούς πρόσθετους πόρους, επειδή αποτελεί μέρος ενός μεγαλύτερου ομίλου.

Εικόνα 1 Χρηματοδότηση από την ΕΕ

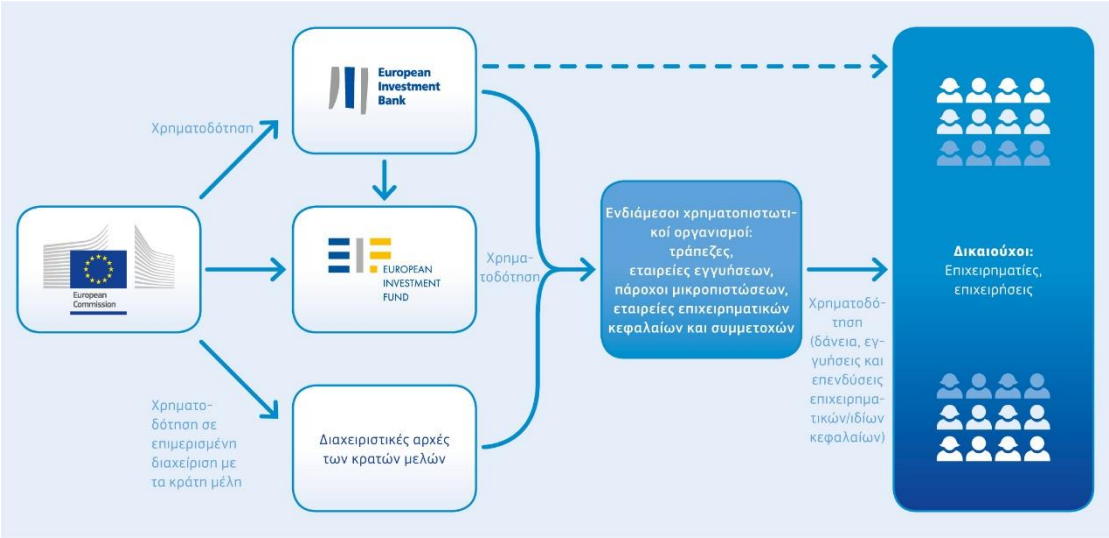

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (European Investment Bank) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (European Investment Fund) αποτελούν τον εξειδικευμένο μηχανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την προώθηση Χρηματοοικονομικών Εργαλείων, δανειακού ή κεφαλαιουχικού τύπου, με σκοπό τη διευκόλυνση της πρόσβασης των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων σε πηγές χρηματοδότησης. Για την επίτευξη των στόχων τους μπορούν να χρησιμοποιούν πόρους από τον εγκεκριμένο προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είτε από προγράμματα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, είτε από τα Διαρθρωτικά Ταμεία και με προσκλήσεις προς ενδιαφερόμενους ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, να

προσελκύουν ιδιωτικά κεφάλαια για την προώθηση Χρηματοδοτικών Εργαλείων στα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η **Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕ)** ανήκει από κοινού στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι στόχοι της συνίστανται στα εξής:

- τόνωση του δυναμικού της Ευρώπης σε θέσεις εργασίας και ανάπτυξη
- στήριξη δράσεων για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής
- προώθηση των ευρωπαϊκών πολιτικών και εκτός των συνόρων της Ένωσης.

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων δανείζεται χρήματα από τις κεφαλαιαγορές και στη συνέχεια τα διαθέτει με τη μορφή δανείων υπό ευνοϊκούς όρους σε σχέδια που συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της ΕΕ. Περίπου το 90% των δανείων χορηγούνται εντός της ΕΕ.

Η ΕΤΕπ[6] χρησιμοποιεί ευρύ φάσμα διαφορετικών μηχανισμών, αλλά κυρίως δάνεια και εγγυήσεις. Επίσης, έχει αναπτυχθεί μια σειρά άλλων, περισσότερο καινοτόμων μηχανισμών με υψηλότερο προφίλ κινδύνου. Η χρηματοδότηση που παρέχει η ΕΤΕπ μπορεί επίσης να συνδυαστεί με χρηματοδότηση από άλλους ευρωπαϊκούς πόρους (μεταξύ άλλων και ο προϋπολογισμός της ΕΕ). Πέρα από τη χρηματοδότηση προγραμμάτων, η ΕΤΕπ λειτουργεί επίσης υπό συμβουλευτική ιδιότητα.

Η δανειοδότηση παρέχεται κυρίως υπό μορφή άμεσων ή ενδιάμεσων δανείων. Τα άμεσα δάνεια έργων υπόκεινται σε ορισμένες προϋποθέσεις, όπως π.χ. στην προϋπόθεση ότι τα συνολικά επενδυτικά κόστη πρέπει να υπερβαίνουν τα 25 εκατομμύρια ευρώ και ότι το δάνειο είναι δυνατόν να καλύπτει έως και 50% κατ' ανώτατο όριο του κόστους των έργων. Τα ενδιάμεσα δάνεια συνίστανται στη δανειοδότηση προς τις τοπικές τράπεζες ή άλλους ενδιάμεσους φορείς οι οποίοι, με τη σειρά τους, στηρίζουν τον τελικό αποδέκτη. Η πλειοψηφία των πράξεων δανειοδότησης πραγματοποιείται εντός της ΕΕ.

Επιπροσθέτως προς τις πιο παραδοσιακές δανειοδοτικές δραστηριότητές της, η ΕΤΕπ χρησιμοποιεί επίσης συνδυαστικούς μηχανισμούς για να συνδυάζει τα δάνειά της με επιχορηγήσεις από δημόσιους φορείς ή φιλανθρωπικούς οργανισμούς.

https://www.eib.org/en/products/

Όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ είναι μέτοχοι της ΕΤΕ και οι αποφάσεις λαμβάνονται από τα εξής όργανα:

- το Συμβούλιο των Διοικητών, το οποίο αποτελείται από υπουργούς (συνήθως τους υπουργούς Οικονομικών) όλων των κρατών μελών. Ορίζει τις γενικές κατευθύνσεις της πιστωτικής πολιτικής.
- το Διοικητικό Συμβούλιο, με επικεφαλής τον πρόεδρο της ΕΤΕ, αποτελείται από 28 μέλη τα οποία ορίζονται από τα κράτη μέλη της ΕΕ και ένα μέλος που ορίζεται από

[6] https://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/sheet/17/%CE%B7-%CE%B5%CF%85%CF%81%CF%89%CF%80%CE%B1%CE%B9%CE%BA%CE%B7-%CF%84%CF%81%CE%B1%CF%80%CE%B5%CE%B6%CE%B1-%CE%B5%CF%80%CE%B5%CE%BD%CE%B4%CF%85%CF%83%CE%B5%CF%89%CE%BD

την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Αποφασίζει για τον δανεισμό της Τράπεζας και τη χορήγηση δανείων σε τρίτους.

- η Διευθύνουσα Επιτροπή, το εκτελεστικό όργανο της Τράπεζας, η οποία διαχειρίζεται τις καθημερινές υποθέσεις.
- Η Επιτροπή Ελέγχου η οποία εξετάζει κατά πόσο οι εργασίες της ΕΤΕ διεξάγονται κατά τον ενδεδειγμένο τρόπο.
- Τα τμήματα της Τράπεζας τα οποία εφαρμόζουν τις διοικητικές αποφάσεις.

Ως ανεξάρτητο σώμα, η Τράπεζα λαμβάνει η ίδια τις αποφάσεις της για λήψη και χορήγηση δανείων. Συνεργάζεται με άλλα όργανα της ΕΕ, ιδίως την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, και το Συμβούλιο της ΕΕ.

Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕΤαΕ)

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων είναι ο πλειοψηφικός μέτοχος του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων (ΕΤαΕ), το οποίο παρέχει χρηματοδότηση σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) μέσω επιχειρηματικών κεφαλαίων και εργαλείων χρηματοδότησης υψηλού κινδύνου. Άλλοι μέτοχοι είναι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καθώς και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα απ' όλη την Ευρώπη. Το Ταμείο ιδρύθηκε το 1994 και δραστηριοποιείται σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, τις υποψήφιες χώρες, καθώς και το Λιχτενστάιν και τη Νορβηγία.

Στα προϊόντα του ΕΤαΕ συγκαταλέγονται:

- επιχειρηματικά κεφάλαια και μικρο-χρηματοδοτήσεις για ΜΜΕ, ιδίως για νέες και καινοτόμες επιχειρήσεις

- εγγυήσεις για χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, με στόχο την κάλυψη δανείων προς ΜΜΕ

- παροχή βοήθειας στα κράτη μέλη της ΕΕ και τις χώρες που βρίσκονται σε διαδικασία προσχώρησης στην ΕΕ προκειμένου να αναπτύξουν αγορές επιχειρηματικών κεφαλαίων.

Ευρωπαϊκά Προγράμματα Χρηματοδότησης μέσω Χρηματοδοτικών Εργαλείων:

Πρόγραμμα COSME

Με συνολικό προϋπολογισμό € 2,3 δισ., το πρόγραμμα της Ε.Ε. για την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (Competitiveness of Enterprises and SMEs – COSME), αποτέλεσε το βασικό πλαίσιο για την υποστήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων για την περίοδο 2014-2020. Το 60% του συνολικού προϋπολογισμού του προγράμματος διατέθηκε μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων στις συμβαλλόμενες τράπεζες και άλλους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς υπό μορφή (α) εγγυήσεων – αντεγγυήσεων (Μηχανισμός Εγγύησης Δανείων) και (β) κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου σε μετοχικά αμοιβαία κεφάλαια που επενδύουν σε ΜμΕ στα στάδια της επέκτασης και ανάπτυξης (Μηχανισμός Κεφαλαιακής Συμμετοχής για την Ανάπτυξη) για την ενίσχυση της ρευστότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Ο μηχανισμός διευκόλυνσης εγγύησης δανείου (LGF) του COSME στηρίζει τη χρηματοδότηση έργων ψηφιακού μετασχηματισμού που υλοποιούν ΜΜΕ από όλους τους κλάδους της οικονομίας, ανεξάρτητα από το σημερινό επίπεδο ψηφιοποίησής τους.

Αφορά:

- Εγγυήσεις σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις κυρίως για δάνεια μέχρι 150.000 ευρώ
- Ίδια κεφάλαια (στάδιο ανάπτυξης και επέκτασης)

Πρόγραμμα InnovFin (Ορίζοντας 2020)

- Δάνεια και εγγυήσεις σε καινοτόμες επιχειρήσεις
- Χρηματοδότηση ερευνητικών και αναπτυξιακών έργων
- Ίδια κεφάλαια (αρχικό στάδιο και στάδιο εκκίνησης).

Ο επιταχυντής του ΕΣΚ (εργαλείο ΜΜΕ) προσφέρει στήριξη για τη χρηματοδότηση και την καθοδήγηση καινοτόμων ΜΜΕ (Στάδιο1: σύλληψη και σκοπιμότητα, στάδιο 2: εμπορική εφαρμογή και Ε&Α, στάδιο 3: εμπορία).

Δημιουργική Ευρώπη

- Δάνεια σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις στους τομείς του πολιτισμού και της δημιουργίας.

Πρόγραμμα για την απασχόληση και την κοινωνική καινοτομία (EaSI)

- Μικροδάνεια ύψους έως 25.000 ευρώ σε πολύ μικρές επιχειρήσεις και σε ευάλωτα άτομα που επιθυμούν να συστήσουν ή να αναπτύξουν μια πολύ μικρή επιχείρηση
- Επενδύσεις ύψους έως 500.000 ευρώ σε κοινωνικές επιχειρήσεις.

Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ)

- Δάνεια, εγγυήσεις, χρηματοδότηση ιδίων κεφαλαίων ή επιχορηγήσεις σε επιχειρήσεις.

Παρέχεται στήριξη στο πλαίσιο πολυετών προγραμμάτων συγχρηματοδοτούμενων από την ΕΕ.

Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων

- Επιχειρηματικά δάνεια, μικρο-χρηματοδοτήσεις, εγγυήσεις και επιχειρηματικά κεφάλαια.

Ευρωπαϊκό Ταμείο Εγγυήσεων (EGF)

Το EGF είναι ένα ταμείο εγγυήσεων που δημιουργήθηκε από τα κράτη μέλη της ΕΕ για την αντιμετώπιση των οικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19, διασφαλίζοντας ότι οι ΜΜΕ, οι επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης και οι εταιρείες στα συμμετέχοντα κράτη μέλη διαθέτουν επαρκή ρευστότητα για να αντεπεξέλθουν στην ταχέως εξελισσόμενη κρίση.

Μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις και βελτίωση της πρόσβασης των ΜΜΕ σε χρηματοδότηση και στις αγορές

Το Πρόγραμμα Single Market Programme (πρόγραμμα για την ενιαία αγορά / ΠΕΑ), ύψους 4,2 δισ. ευρώ, αποσκοπεί στη βελτίωση της πρόσβασης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) σε χρηματοδότηση και στις αγορές και είναι ο διάδοχος του προγράμματος COSME. Τη διαχείριση του προγράμματος έχει αναλάβει ο Εκτελεστικός Οργανισμός για το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Καινοτομίας και τις ΜΜΕ (EISMEA).

Το πρόγραμμα αφορά στον τομέα των φυτών, των ζώων, των τροφίμων και των ζωοτροφών και των ευρωπαϊκών στατιστικών. Συγκεκριμένα, το πρόγραμμα συγκεντρώνει πτυχές για τη βελτιστοποίηση, την αξιοποίηση συνεργιών και την παροχή ενός διαφανούς, απλοποιημένου και ευέλικτου πλαισίου για τη χρηματοδότηση δραστηριοτήτων, στοχεύοντας σε μια λειτουργική βιώσιμη εσωτερική αγορά.

Το πρόγραμμα στοχεύει να διασφαλίσει ότι οι πολίτες και οι επιχειρήσεις απολαμβάνουν τα οφέλη της εσωτερικής αγοράς και μέσω μιας σειράς εργαλείων να διασφαλίζεται ότι γνωρίζουν και μπορούν να ασκήσουν δικαιώματα και να εκμεταλλευτούν πλήρως τις ευκαιρίες που τους δίνονται. Μέσω της εσωτερικής αγοράς, το ΠΕΑ θα εφαρμόσει, θα επιβάλει κανόνες και θα τους αναπτύξει περαιτέρω στους τομείς του εταιρικού δίκαιου, του δίκαιου των συμβάσεων, της καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες καθώς και στον τομέα της ελεύθερης κυκλοφορίας κεφαλαίων. Ακόμη το πρόγραμμα αυτό θα διασφαλίσει ότι οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες ανταποκρίνονται στις ανάγκες των καταναλωτών, της κοινωνίας των πολιτών και χρηστών, ενισχύοντας τα εργαλεία και την εμπειρογνωμοσύνη της Επιτροπής για την αποτελεσματική επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού στην ψηφιακή οικονομία.

Το ΠΕΑ θα παρέχει οικονομική υποστήριξη σε οργανισμούς που θέτουν πρότυπα σε πανευρωπαϊκό επίπεδο για να διασφαλιστεί ότι προϊόντα και υπηρεσίες πληρούν ένα συμφωνημένο επίπεδο ποιότητας και ασφάλειας.

Μέσα από την προτεραιότητα για την επίτευξη ανταγωνιστικότητας μεταξύ των ΜμΕ, το πρόγραμμα θα παρέχει διάφορες μορφές υποστήριξης σε επιχειρήσεις, ιδίως σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις, προκειμένου να προωθήσει ένα ευνοϊκό επιχειρηματικό περιβάλλον και επιχειρηματική κουλτούρα, να διευκολύνει την πρόσβαση στις αγορές, να μειώσει το διοικητικό φόρτο, να υποστηρίξει την υιοθέτηση της καινοτομίας και για την αντιμετώπιση παγκόσμιων και κοινωνικών προκλήσεων.

Αναφορικά με την προστασία των καταναλωτών, το ΠΕΑ βοηθά να διασφαλιστεί ότι τα προϊόντα στην αγορά είναι ασφαλή, ότι οι καταναλωτές γνωρίζουν τους κανόνες και βοηθούν τις εθνικές αρχές να συνεργάζονται αποτελεσματικά και να επικοινωνούν γρήγορα.

Σχετικά με την ασφάλεια των τροφίμων το ΠΕΑ θα υποστηρίξει την αειφόρο παραγωγή και κατανάλωση τροφίμων και τη βελτίωση της καλής διαβίωσης των ζώων και θα βελτιώσει την αποτελεσματικότητα, την αποδοτικότητα και την αξιοπιστία των επίσημων ελέγχων.

Επίσης θα παρέχει χρηματοδότηση σε εθνικά στατιστικά ινστιτούτα για την παραγωγή και τη διάδοση στατιστικών υψηλής ποιότητας για την παρακολούθηση της οικονομικής, κοινωνικής, περιβαλλοντικής και εδαφικής κατάστασης, προβλέποντας έτσι τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων στην ΕΕ και τη μέτρηση του αντίκτυπου πρωτοβουλιών της ΕΕ.

https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/single-market-programme/overview_el

Στήριξη των ΜΜΕ στα ευρωπαϊκά δίκτυα ενέργειας, μεταφορών και ψηφιακής τεχνολογίας

Οι ΜΜΕ είναι επίσης επιλέξιμες για χρηματοδότηση στο πλαίσιο του μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη», ο οποίος χρηματοδοτεί έργα στους τομείς της ενέργειας, των μεταφορών και των τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ). Τα σκέλη του ΜΣΕ τελούν υπό τη διαχείριση του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού για το Κλίμα, τις Υποδομές και το Περιβάλλον (CINEA) και του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού για την Υγεία και τον Ψηφιακό τομέα (HaDEA).

https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/connecting-europe-facility_el

ΜΜΕ στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας

Το κύριο χρηματοδοτικό πρόγραμμα της ΕΕ για την έρευνα είναι το πρόγραμμα «Horizon Europe», το οποίο διαδέχθηκε το πρόγραμμα «Horizon 2020». Στηρίζει ερευνητικά έργα σε πολυάριθμους τομείς, τα οποία υλοποιούνται από οργανισμούς ή μεμονωμένα άτομα.

https://horizoneurope.gr/

ΜΜΕ στις ευρωπαϊκές περιφέρειες

Η πολιτική συνοχής της ΕΕ επιδιώκει τη μείωση της άνισης κατανομής πλούτου μεταξύ των περιφερειών της Ευρώπης. Είναι επικεντρωμένη στις επενδύσεις στις περιφέρειες, τις πόλεις και την πραγματική οικονομία, με στόχο την τόνωση της ανάπτυξης και της απασχόλησης. Επιδιώκει να αντιμετωπίσει το πρόβλημα της κλιματικής αλλαγής και της εξάρτησης από τις εισαγωγές ενέργειας και συμβάλλει στη μείωση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Η στήριξη των ΜΜΕ αποτελεί βασική προτεραιότητα της πολιτικής συνοχής. Κάθε χώρα της ΕΕ είναι αρμόδια για τη διαχείριση των χρηματοδοτήσεων για τη συνοχή στην επικράτειά της.

Στήριξη των ΜΜΕ στον γεωργικό τομέα

Η Κοινή Γεωργική Πολιτική (ΚΓΠ) διευκολύνει την πρόσβαση των μικρών εταιρειών στη χρηματοδότηση με τα εξής μέσα:

- το πρόγραμμα για την προώθηση της κατανάλωσης φρούτων, λαχανικών και γάλακτος στα σχολεία και την προώθηση των γεωργικών προϊόντων της ΕΕ
- τις άμεσες πληρωμές στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Εγγυήσεων
- το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης.

Άλλες ευκαιρίες χρηματοδότησης για τις ΜΜΕ

- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρέχει επιχορηγήσεις για τη στήριξη έργων ή οργανώσεων που προάγουν τα συμφέροντα της ΕΕ. Οι ΜΜΕ και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη μπορούν να υποβάλουν αίτηση ανταποκρινόμενες σε προσκλήσεις υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο των χρηματοδοτικών προγραμμάτων της ΕΕ. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή χρησιμοποιεί επίσης δημόσιες συμβάσεις για την αγορά προϊόντων και υπηρεσιών. Οι πάροχοι των προϊόντων και των υπηρεσιών αυτών επιλέγονται μέσω προσκλήσεων υποβολής προσφορών.
- Οι επιχειρηματίες και επιχειρήσεις μπορούν να λάβουν στήριξη μέσα από ένα ευρύ φάσμα προγραμμάτων της ΕΕ, μέσω τοπικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Η πύλη «Πρόσβαση σε χρηματοδότηση» βοηθά στην εξεύρεση χρηματοδότησης από την ΕΕ για έργα, π.χ. με τη μορφή δανείων, εγγυήσεων, χρηματοδότησης ιδίων κεφαλαίων κ.ά.
- Ο Μηχανισμός Μικροχρηματοδοτήσεων του προγράμματος για την απασχόληση και την κοινωνική καινοτομία (EaSI) βοηθά τον κλάδο των ΜΜΕ, παρέχοντας δάνεια ύψους έως και 25.000 ευρώ σε ιδιώτες για τη σύσταση ή την ανάπτυξη μιας μικρής επιχείρησης.
- Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+) παρέχει στήριξη σε ΜΜΕ για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς τους, π.χ. μέσω δράσεων κατάρτισης.
- Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας (ΕΤΘΑΥ) επιτρέπει σε ΜΜΕ να επωφεληθούν από υψηλότερα επίπεδα στήριξης, καθώς η πλειονότητα των επιχειρήσεων στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας είναι ΜΜΕ.
- Το πρόγραμμα LIFE για τη δράση για το κλίμα, το οποίο διαχειρίζεται ο CINEA, βοηθά τις επιχειρήσεις να διαθέσουν τα πράσινα προϊόντα, τις τεχνολογίες, τις υπηρεσίες και τις διαδικασίες τους στην αγορά χρηματοδοτώντας έργα που είναι προσανατολισμένα στην αγορά.
- Δυνατότητες χρηματοδότησης στον τομέα της ανάπτυξης.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υιοθέτησε προτάσεις για ένα νέο ευρωπαϊκό πρόγραμμα που θα στηρίξει τις επενδύσεις και την πρόσβαση σε χρηματοδότηση από το 2021 ως το 2027.Το νέο πρόγραμμα «InvestEU[7]» σχεδιάστηκε σε συνέχεια και για να αντικαταστήσει το υπάρχον EFSI (European Fund for Strategic Investments), το οποίο συστάθηκε μετά την χρηματοπιστωτική κρίση.

Για την περίοδο 2021-2027, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει να δημιουργηθεί το πρόγραμμα InvestEU, προκειμένου η χρηματοδότηση από τον προϋπολογισμό της ΕΕ με τη μορφή δανείων και εγγυήσεων να υπαχθεί σε κοινό πλαίσιο. Το πρόγραμμα InvestEU θα συγκεντρώσει τα πολλά διαφορετικά χρηματοδοτικά προγράμματα που είναι διαθέσιμα επί του παρόντος και θα επεκτείνει το επιτυχημένο μοντέλο του επενδυτικού σχεδίου για την

[7] https://europa.eu/investeu/investeu-fund/about-investeu-fund_el

Ευρώπη, του σχεδίου Γιούνκερ. Με το πρόγραμμα InvestEU, η Επιτροπή θα δώσει περαιτέρω ώθηση στη δημιουργία θέσεων εργασίας, στις επενδύσεις και την καινοτομία.

Το νέο πρόγραμμα θα αποτελείται από το Ταμείο InvestEU, τον Κόμβο Επενδυτικών Συμβουλών InvestEU και την Πύλη InvestEU.

1. Ταμείο InvestEU

Με βάση το σχέδιο Γιούνκερ, το Ταμείο InvestEU θα συνεχίσει την κινητοποίηση δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων στην ΕΕ, με σκοπό να αντιμετωπιστεί το επενδυτικό κενό στην Ευρώπη, που εξακολουθεί να είναι σημαντικό. Με το νέο Ταμείο θα επιτευχθούν κυρίως τα εξής:

– Περισσότερα αποτελέσματα με λιγότερα μέσα,

– Δημιουργία ενός διαφοροποιημένου και ευέλικτου χαρτοφυλακίου,

– Εξορθολογισμός και απλούστευση,

– Αξιοποίηση της εμπειρογνωμοσύνης των χρηματοδοτικών εταίρων σε τοπικό και εθνικό επίπεδο, καθώς και σε επίπεδο ΕΕ,

– Παροχή βοήθειας στα κράτη μέλη για την αποτελεσματικότερη μόχλευση των κονδυλίων που λαμβάνουν από την ΕΕ.

Οι τέσσερεις πυλώνες του Ταμείου είναι[8]:

Βιώσιμες υποδομές: Χρηματοδοτούνται έργα που αφορούν στη βιώσιμη ενέργεια, την ψηφιακή συνδεσιμότητα, τις μεταφορές, την κυκλική οικονομία, το νερό, τα απόβλητα, τις περιβαλλοντικές υποδομές κ.α.

Έρευνα, Καινοτομία και Ψηφιοποίηση: Χρηματοδοτούνται έργα που αφορούν στην έρευνα και την καινοτομία, τη διάχυση των αποτελεσμάτων της έρευνας στην αγορά, τη ψηφιοποίηση της βιομηχανίας, την τεχνητή νοημοσύνη κ.α

Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις: Διευκόλυνση της πρόσβαση των ΜμΕ στη χρηματοδότηση. Περιλαμβάνει την κεφαλαιακή στήριξη των επιχειρήσεων που έχουν πληγεί από την πανδημία covid -19.

Κοινωνία και Ενίσχυση Ικανοτήτων: Χρηματοδοτούνται έργα για την ενίσχυση των ικανοτήτων, της εκπαίδευσης, για τα σχολεία, τα πανεπιστήμια, τα νοσοκομεία, την υγειονομική περίθαλψη, τη μακροχρόνια περίθαλψη και την προσβασιμότητα, τις κοινωνικές επιχειρήσεις, την ένταξη μεταναστών, προσφύγων και ευάλωτων ατόμων και πολλά άλλα.

2. Κόμβος Επενδυτικών Συμβουλών InvestEU

Με βάση το μοντέλο του Ευρωπαϊκού Κόμβου Επενδυτικών Συμβουλών του Επενδυτικού Σχεδίου, ο Κόμβος Επενδυτικών Συμβουλών InvestEU θα ενσωματώσει τις 13 διαφορετικές συμβουλευτικές υπηρεσίες που είναι διαθέσιμες επί του παρόντος σε μία ενιαία υπηρεσία

[8] https://europa.eu/investeu/investeu-fund/about-investeu-fund_en

με σκοπό την παροχή συνδρομής για την ανάπτυξη έργων. Θα παρέχει τεχνική υποστήριξη και βοήθεια προκειμένου να συμβάλει στην προετοιμασία, την ανάπτυξη, τη διάρθρωση και την υλοποίηση έργων, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας ικανοτήτων.

3. Ευρωπαϊκή Πύλη Επενδυτικών Έργων

Η Ευρωπαϊκή Πύλη Επενδυτικών Έργων του Επενδυτικού Σχεδίου προσδίδει ορατότητα στα επενδυτικά έργα σε ολόκληρη την ΕΕ και θα συνεχιστεί στο πλαίσιο του προγράμματος InvestEU. Η Πύλη φέρνει σε επαφή επενδυτές και φορείς υλοποίησης έργων, παρέχοντας μια εύκολα προσβάσιμη και φιλική στον χρήστη βάση δεδομένων έργων, η οποία προσδίδει μεγαλύτερη ορατότητα και δίνει στους επενδυτές τη δυνατότητα να βρίσκουν επενδυτικές ευκαιρίες στον τομέα ή την τοποθεσία που τους ενδιαφέρει.

Το InvestEU διέπεται από τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό ΕΕ2020/523.

1.1.3 Χρηματοδότηση με έμφαση στην Έρευνα και την Καινοτομία

Η ΕΕ έχει δημιουργήσει μία σειρά από εργαλεία για την τόνωση της επιχειρηματικότητας και ειδικά της νεοφυούς επιχειρηματικότητας. Έχει αναπτύξει προγράμματα που απευθύνονται αποκλειστικά στη χρηματοδότηση επιχειρηματιών στον χώρο των startups και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Σημαντική συνεισφορά της ΕΕ στο ελληνικό περιβάλλον αποτέλεσε αρχικά το JEREMIE Fund (Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises) που στηρίχτηκε από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (European Investment Fund) και εθνικούς πόρους και το Ταμείο Επιχειρηματικών Συμμετοχών Equifund, το οποίο χαρακτηρίζεται από σημαντικό μέγεθος και εύρος, συγκρινόμενο με παρόμοια επενδυτικά προγράμματα στην υπόλοιπη Ευρώπη.

Από το 2018 έως το 2023 νεοφυείς αλλά και μικρομεσαίες επιχειρήσεις λαμβάνουν υποστήριξη από το EquiFund, που αποτελεί μια ολιστική και βήμα προς βήμα προσέγγιση. Πρόκειται για μια επενδυτική πλατφόρμα, που συνδυάζει χρηματοδότηση και εμπειρία από σημαντικούς θεσμικούς φορείς, καθώς και ευελιξία για τη δημιουργία επιτυχημένων επενδύσεων. Ξεκίνησε τη λειτουργία του με κεφάλαια τουλάχιστον 200 εκατ. ευρώ από ευρωπαϊκούς και εθνικούς πόρους, και 60 εκατ. ευρώ από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων, το οποίο είναι και διαχειριστής του Ταμείου.

Πιο συγκεκριμένα, μέσω του Equifund δημιουργήθηκαν 9 καινούρια ταμεία, που επενδύουν σε επιχειρήσεις, εκ των οποίων τα 6 είναι venture capitals, δηλαδή αφορούν μόνο σε νεοφυείς επιχειρήσεις με αντικείμενο κατά κύριο λόγο γύρω από τις νέες τεχνολογίες. Τα 6 venture capitals είναι τα Marathon, Metavallon, Unifund, BigPi, Venture Friends και Velocity Partners. Τα υπόλοιπα 3 funds επενδύουν σε πιο ανεπτυγμένες επιχειρήσεις και είναι τα Elikonos, Synergia Hellenic Growth Fund IV και EOS Capital Partners. Οι βασικοί τομείς επενδύσεων είναι τρεις, τα λεγόμενα «παράθυρα» της πλατφόρμας: α) Επενδύσεις στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας, β) επενδύσεις γενικής επιχειρηματικότητας για επιχειρήσεις σε αρχικά στάδια (early stage), και γ) επενδύσεις γενικής επιχειρηματικότητας για επιχειρήσεις σε στάδιο ανάπτυξης (growth stage).

Η έναρξη της λειτουργίας του EquiFund θεωρήθηκε πολύ σημαντική σε μία περίοδο που ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις και ιδιαίτερα οι μικρές και νεοφυείς στην Ελλάδα είναι η εξασφάλιση ρευστότητας και η άντληση νέων κεφαλαίων. Αξίζει να επισημανθεί ότι η ενίσχυση των επιχειρήσεων γίνεται στοχευμένα και μακροπρόθεσμα. Πρόκειται, δηλαδή, για επενδύσεις στο μετοχικό κεφάλαιο των εταιρειών (equity funding), που όπως έχει δείξει η διεθνής εμπειρία και πρακτική, έχουν αποδειχθεί επωφελείς για τις επιχειρήσεις, καθώς εκτός από άμεση ρευστότητα, συνήθως συμπεριλαμβάνουν και μια σημαντική «ένεση» τεχνογνωσίας.

Σύμφωνα με τη σχετική μελέτη της ΕΥΔΕ-ΒΕΚ[9] (2020), οι τομείς στους οποίους κατευθύνθηκαν οι επενδύσεις του EquiFund έως και το 2019, έχουν ως εξής:

Πίνακας 2 Επενδύσεις EquiFund ανά Κλάδο

Κλάδος	Αριθμός επενδύσεων	Εκ. € επένδυσης	% επί του συνόλου
Φιλοξενία	3	71.18	32.98%
Internet of Things	3	28.98	13.43%
ΤΠΕ	4	26.95	12.49%
Ηλεκτρονικό Εμπόριο	3	13.38	6.20%
TravelTech	5	10.63	4.92%
FinTech	2	10.17	4.71%
Αγροτεχνολογία	3	8.55	3.96%
Τεχνολογίες Υγείας	6	7.47	3.46%
Λογισμικό	4	4.92	2.28%
Μεταφορές	5	4.33	2.01%
Software as a Service	4	4.06	1.88%
Big Data	3	3.64	1.69%
Business Services	2	3.5	1.62%
EdTech	4	3.27	1.52%
Real Estate	1	2.96	1.37%
Ιατρικές Συσκευές και Εξοπλισμός	1	2.64	1.22%
SmartCities	1	1.64	0.76%
Σύνολο	**74**	**215.84**	

Οι τομείς στους οποίους έγιναν οι υψηλότερες επενδύσεις είναι οι τομείς της Φιλοξενίας / Τουρισμού, του Internet of Things, των ΤΠΕ, του Ηλεκτρονικού Εμπορίου, του TravelTech, του FinTech, της Αγροδιατροφής και της Υγείας.

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων προσπαθεί να δημιουργήσει συνεργασίες με στόχο τη στήριξη της μικρομεσαίας επιχειρηματικότητας σε εθνικό επίπεδο, με συγκεκριμένες επιχειρήσεις του τραπεζικού τομέα. Παράδειγμα αποτελεί η πρόσφατη ανακοίνωση συνεργασίας μεταξύ του Ταμείου και της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδας (ΕΤΕ), βάσει της οποίας υπεγράφησαν τρεις συμφωνίες αξίας 640 εκατ. ευρώ. Υπό την πρώτη συμφωνία με

[9] http://eysed.gge.gov.gr/wp-content/uploads/2021/05/paradoteo_1-meletis-gia-exypni-exeidikefsi.pdf

όνομα "InnovFin", η ΕΤΕ θα παράσχει δάνεια με προνομιακούς όρους σε καινοτόμες μικρομεσαίες επιχειρήσεις για 2 χρόνια. Το πρόγραμμα αυτό υπόκειται στην πρωτοβουλία "EU Innov Fin Finance for Innovators" με την οικονομική υποστήριξη που απορρέει από το Πρόγραμμα Horizon2020, και η στήριξη της ΕΕ αναμένεται να είναι της τάξης των 100 εκατ. ευρώ. Η δεύτερη συμφωνία ("COSME") επιτρέπει στην ΕΤΕ να παράσχει 500 εκατ. ευρώ δανειοδότησης, σε 1.900 μικρές επιχειρήσεις της χώρας σε χρονικό ορίζοντα 3 χρόνων, μέσω της εγγύησης που θα παράσχει σε αυτήν το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων. Η τρίτη συμφωνία έρχεται μέσω του "EaSI Guarantee scheme", που ξεκίνησε το 2015 από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και διαχειρίζεται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων. Με το πρόγραμμα αυτό, θα χορηγηθούν μέσω της ΕΤΕ 40 εκατ. ευρώ σε 3.400 πολύ μικρές επιχειρήσεις που έχουν δυσκολίες στην εξασφάλιση δανείων.

Ένα άλλο εργαλείο είναι και το European Investment Project Portal, το οποίο επιτρέπει σε επιχειρηματίες που ψάχνουν χρηματοδότηση να δημοσιεύσουν πρόσκληση για άντληση κεφαλαίων, φέρνοντας τους σε επαφή με επενδυτές. Αρκετοί διεθνείς επενδυτές βρίσκονται εγγεγραμμένοι στην εν λόγω πλατφόρμα και παρακολουθούν τα αιτήματα χρηματοδότησης, τα οποία αφορούν κυρίως τους τομείς της ενέργειας, των μεταφορών, της υγείας, των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και των τηλεπικοινωνιών.

Οι νεοφυείς επιχειρήσεις αποτελούν μια τάση της σύγχρονης επιχειρηματικότητας. Στην Ελλάδα οι νεοφυείς επιχειρήσεις αποτελούν ένα νέο μοντέλο επιχειρηματικότητας το οποίο μπορεί να συνεισφέρει καθοριστικά στην οικονομία της χώρας.

Ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά των νεοφυών επιχειρήσεων είναι η δυνατότητα επίτευξης υψηλών ρυθμών ανάπτυξης και συνήθως αφορούν επιχειρήσεις έντασης τεχνολογίας και καινοτομίας. Η έννοια της start-up επιχείρησης είναι συνυφασμένη με την καινοτομία, την ραγδαία εξέλιξη και συνήθως με την τεχνολογία και φυσικά εμπεριέχει τεράστιο ρίσκο ως εγχείρημα. Ωστόσο η καινοτομία στην τεχνολογία αποτελεί παράγοντα και όχι κριτήριο για τη δημιουργία μιας startup επιχείρησης. Οι καινοτόμες επιχειρήσεις λαμβάνοντας την κατάλληλη χρηματοδότηση έχουν χαμηλό ή και μηδενικό κόστος δημιουργίας, ενώ σε περίπτωση επιτυχίας το υψηλό ρίσκο αποφέρει υψηλή απόδοση.

Τα βασικά χαρακτηριστικά που εντοπίζονται στις νεοφυείς (startup) επιχειρήσεις είναι:

- Δυναμική ταχείας ανάπτυξης. Απευθύνονται σε μεγάλο μέρος της δυνητικής αγοράς τους, ξεπερνώντας γεωγραφικούς περιορισμούς και την ανάγκη φυσικής παρουσίας για την παροχή των υπηρεσιών τους.
- Καινοτομία. Αποτελεί βασικό προσδιοριστικό παράγοντα των νεοφυών επιχειρήσεων. Ο λόγος ύπαρξης της νεοφυούς επιχείρησης είναι να προσφέρει μια λύση σε συγκεκριμένο πρόβλημα και συνήθως σχετίζεται με προϊόντα και υπηρεσίες τεχνολογίας.
- Διαφορετικό τρόπο χρηματοδότησης. Εξαιτίας της καινοτομίας τους, το επιχειρηματικό μοντέλο των νεοφυών επιχειρήσεων δε δύναται να αξιολογηθεί πλήρως από την αρχή, αφού δεν υπάρχουν δεδομένα που να μπορούν να προβλέψουν με ακρίβεια την πορεία τους. Ως αποτέλεσμα στοχεύουν σε εναλλακτικούς τρόπους χρηματοδότησης. Οι startup λόγω της γρήγορης ανάπτυξης τους, λαμβάνουν συνήθως χρηματοδότηση υψηλού ρίσκου από

κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών (VC's), θέλοντας να πετύχουν συνεχείς και επαναλαμβανόμενες πωλήσεις (Μητσάκης, 2020)

Οι νεοφυείς (start up) επιχειρήσεις αποτελούν ένα σχετικά νέο μοντέλο επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα, το οποίο έχοντας χαρακτηριστικά καινοτομίας και ταχείας ανάπτυξης μπορεί να συνεισφέρει καθοριστικά στη δημιουργία νέων, ποιοτικών θέσεων εργασίας και στη συνολικότερη ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας (Hellenic Start up Association). Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται ενίσχυση του οικοσυστήματος των startup επιχειρήσεων στην Ελλάδα, με τη δημιουργία αρκετών διαγωνισμών επιχειρηματικότητας και καινοτομίας, ενώ έχει αυξηθεί σημαντικά και το επενδυτικό ενδιαφέρον.

Ο αριθμός των ελληνικών start up επιχειρήσεων εκτιμάται σε περίπου 2000 νεοσύστατες επιχειρήσεις. Σύμφωνα με την "AngelList", καταγράφεται ένα κοινωνικό δίκτυο για νεοσύστατες επιχειρήσεις και επενδυτές: 526 νεοσύστατες επιχειρήσεις, 2807 επενδυτές. Επιπλέον, σύμφωνα με το "F6S" ¨ένα άλλο κοινωνικό δίκτυο για νεοσύστατες επιχειρήσεις και επενδυτές καταγράφονται: 925 νεοσύστατες επιχειρήσεις[10] [11] [12].

Εθνικό μητρώο Elevate Greece

Το Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων είναι το επίσημο μητρώο καταγραφής των νεοφυών επιχειρήσεων στην Ελλάδα. Στοχεύει στην παρακολούθηση της προόδου τους με βάση συγκεκριμένα KPIs, στην υποστήριξή τους με οφέλη και πλεονεκτήματα ενώ λειτουργεί ως πόλος έλξης για επενδυτές, τόσο από την Ελλάδα όσο και από το εξωτερικό.

Το Elevate Greece αποτελεί μια πρωτοβουλία της Ελληνικής Κυβέρνησης, η οποία έχει ως στόχο τη χαρτογράφηση νεοφυών επιχειρήσεων και την υποστήριξη της ανάπτυξής τους, με απώτερο σκοπό την ανάδειξη ενός ισχυρού οικοσυστήματος καινοτομίας.

Η πρωτοβουλία ξεκινάει με την ψηφιακή πύλη μέσω της οποίας οι ελληνικές νεοφυείς επιχειρήσεις μπορούν να υποβάλουν αίτηση για την επίσημη πιστοποίηση από την αρμόδια αρχή του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, τη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Καινοτομίας (ΓΓΕΚ).

[10] https://angel.co/location/greece
[11] https://www.enterprisegreece.gov.gr/images/public/pdf-files/imerologio/The-Greek-Startup-Scene.pdf
[12] https://www.f6s.com/

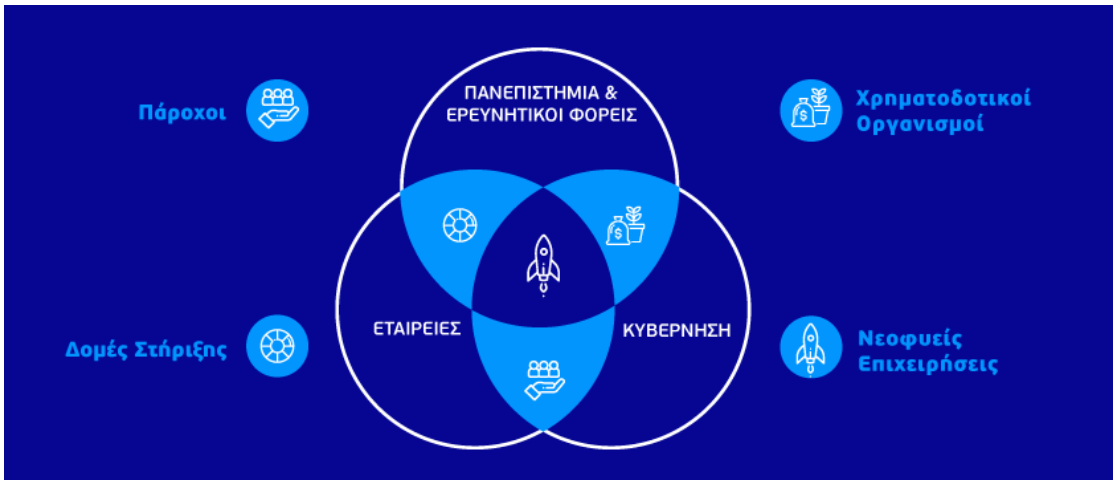

Στο σημείο αυτό σημειώνεται ότι το Εθνικό μητρώο Elevate Greece αποτελεί συνέχεια της πρωτοβουλίας Start up Greece.gov.gr αρμοδιότητας της ΓΓΒ. Το Startup Greece (ελληνικό οικοσύστημα νεοφυών επιχειρήσεων) αφορούσε στην παροχή πληροφόρησης, δικτύωσης και συνεργασίας με στόχο τη δημιουργία μιας νέας γενιάς επιχειρηματιών στην Ελλάδα.

Το οικοσύστημα Elevate Greece αποτελείται από τους ακόλουθους φορείς:

Επιστημονικά Πάρκα και Μεταφορά Τεχνολογίας:

Τα Τεχνολογικά Πάρκα είναι ανοιχτοί χώροι που λειτουργούν ως επιχειρηματικές θερμοκοιτίδες και σχετίζονται με κάποιο πανεπιστήμιο. Συνεισφέρουν στην οικονομική ανάπτυξη μιας περιοχής αυξάνοντας το επίπεδο της οικονομικής δραστηριότητας και της παραγωγικότητας των επιχειρήσεων.

Συνεργατικοί Σχηματισμοί Καινοτομίας (clusters):

Με τον όρο συνεργατικοί σχηματισμοί καινοτομίας νοούνται δομές ή οργανωμένες ομάδες ανεξάρτητων μερών (όπως καινοτόμες νεοσύστατες επιχειρήσεις, μικρές, μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις, καθώς και οργανισμοί έρευνας και διάδοσης γνώσεων, μη κερδοσκοπικές οργανώσεις και άλλοι συναφείς οικονομικοί παράγοντες) που έχουν σχεδιαστεί για να τονώσουν την καινοτόμο δραστηριότητα, με την προώθηση, την από κοινού χρήση εγκαταστάσεων και την ανταλλαγή γνώσεων και εμπειρογνωμοσύνης, συμβάλλοντας αποτελεσματικά στη μεταφορά γνώσεων, τη δημιουργία δικτύων, τη διάδοση πληροφοριών και τη συνεργασία μεταξύ των επιχειρήσεων και άλλων οργανισμών του συνεργατικού σχηματισμού.

Κεφάλαια Επιχειρηματικών Συμμετοχών:

Τα κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών αναλαμβάνουν το ρίσκο της επένδυσης στις νεοφυείς επιχειρήσεις που εμφανίζουν υψηλές δυνατότητες ανάπτυξης. Αυτός ο τύπος χρηματοδότησης είναι ζωτικής σημασίας ιδιαίτερα για τις επιχειρήσεις που βρίσκονται σε πρώιμα στάδια. Διαδραματίζουν έναν ζωτικό ρόλο για την ανάπτυξη του οικοσυστήματος. Το EquiFund είναι πρωτοβουλία της Ελληνικής Δημοκρατίας σε συνεργασία με το European Investement Fund (EIF) προκειμένου να δοθεί προώθηση στην αγορά επιχειρηματικών κεφαλαίων στην Ελλάδα.

Θερμοκοιτίδες:

Οι θερμοκοιτίδες στην Ελλάδα υποστηρίζουν νεοφυείς επιχειρήσεις στα πρώτα στάδια της ανάπτυξής τους. Προσφέρουν στις επιχειρήσεις σημαντικούς πόρους, όπως στέγαση, υποδομή, πρόσβαση σε μέντορες, νομική και λογιστική και άλλου είδους συμβουλευτική.

Επιταχυντές

Οι Επιχειρηματικοί Επιταχυντές στην Ελλάδα αποτελούν δομές/προγράμματα με στόχο την ενίσχυση και στήριξη υπό ίδρυση, νεοφυών και υφισταμένων επιχειρήσεων, ώστε να περάσουν από το στάδιο της προετοιμασίας στο στάδιο της ίδρυσης και της ωρίμανσης. Οι επιταχυντές παρουσιάζουν κοινά χαρακτηριστικά με τα εκκολαπτήρια, με την έννοια της προσφοράς επαγγελματικών συμβουλών και καθοδήγησης στις νεοσύστατες επιχειρήσεις, χωρίς να είναι υποχρεωμένες ωστόσο να προσφέρουν φιλοξενία. Ο βασικός ρόλος που επιτελούν οι επιταχυντές είναι να βοηθήσουν τις επιχειρήσεις στην πορεία από την ιδέα στο προϊόν, παρέχοντάς τους καθοδήγηση ή/και χρηματοδότηση σε πρώιμα στάδια. Η περίοδος επώασης είναι σύντομη, καθώς στοχεύουν να μετατρέψουν τις επιχειρηματικές ιδέες σε υπηρεσίες και προϊόντα πρωτότυπα ή έτοιμα προς διάθεση στην αγορά.

Συνεργατικοί Χώροι

Οι συνεργατικοί χώροι είναι κοινόχρηστοι φυσικοί χώροι οι οποίοι προσφέρουν υποδομές, εγκαταστάσεις γραφείου και υπηρεσίες σε (ιδρυτές) νεοφυών επιχειρήσεων και σε εργαζόμενους από διαφορετικές επιχειρήσεις. Αυτοί οι χώροι παρέχουν περισσότερα από υπηρεσίες ακινήτων καθώς εστιάζουν στην ανάπτυξη συνεργασιών και στην έννοια της «Κοινότητας».

Σύνδεσμοι Επιχειρήσεων – Ενώσεις

Οι σύνδεσμοι επιχειρήσεων παίζουν σημαντικό ρόλο στο Ελληνικό Επιχειρείν. Προσφέρουν στα μέλη τους μια ευρεία γκάμα σημαντικών επιχειρηματικών υπηρεσιών όπως, συμβουλευτική, χρηματοοικονομική στήριξη και δυναμική παρέμβαση για θέματα του κλάδου στις κυβερνητικές πρωτοβουλίες. Αποστολή τους είναι να βοηθούν τα μέλη τους να επιτυγχάνουν τις φιλοδοξίες τους.

Πίνακας 3 Πορεία υλοποίησης_Elevate Greece

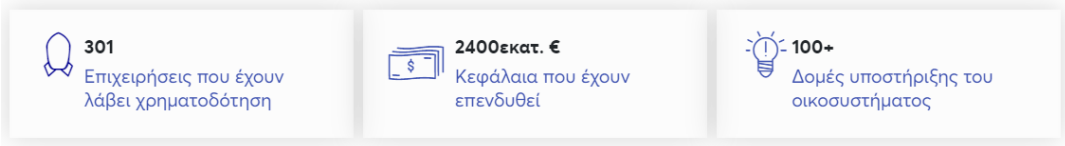

1.1.4 Στήριξη της επιχειρηματικότητας λόγω της πανδημίας της νόσου COVID-19

Εξαιτίας των έκτακτων μέτρων για την αντιμετώπιση της πανδημίας της νόσου COVID-19, το Υπουργείο Ανάπτυξης & Επενδύσεων και οι Περιφέρειες ενεργοποιούν δράσεις για τη στήριξη της επιχειρηματικότητας αξιοποιώντας πόρους του ΕΣΠΑ 2014-2020.

Πιο συγκεκριμένα προγράμματα που υλοποιήθηκαν για αυτό τον σκοπό είναι:

Επιστρεπτέα προκαταβολή

Λόγω των έκτακτων συνθηκών που δημιουργήθηκαν λόγω covid, δόθηκε χρηματοδότηση, κυρίως με τη μορφή δανεισμού, των επιχειρήσεων από το κράτος. Αυτό έγινε με την (2020/C 91 I/01) ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ σχετικά με το «Προσωρινό πλαίσιο για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης με σκοπό να στηριχθεί η οικονομία κατά τη διάρκεια της τρέχουσας έξαρσης της νόσου COVID-19».

Η επιστρεπτέα προκαταβολή είναι μια μορφή κρατικής χρηματοδότησης – δανείου, με προνομιακούς όρους. Αφορά τις ιδιωτικές επιχειρήσεις κάθε νομικής μορφής και ανεξαρτήτως κλάδου, συμπεριλαμβανομένων των ατομικών, οι οποίες απασχολούν από 1 έως πεντακόσιους (500) εργαζόμενους, οι οποίες έχουν την έδρα τους ή μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα και έχουν πληγεί οικονομικά λόγω της εμφάνισης και διάδοσης του κορωνοϊού COVID-19.

Μη επιστρεπτέα προκαταβολή

Για την αντιμετώπιση των αρνητικών συνεπειών της πανδημίας COVID-19, ίσο δόθηκε χορήγηση μη επιστρεπτέας οικονομικής ενίσχυσης σε υφιστάμενες μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις, με τη μορφή κεφαλαίου κίνησης στο πλαίσιο των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2014-2020.

«e-λιανικό» - Επιχορήγηση υφιστάμενων ΜμΕ επιχειρήσεων του κλάδου του λιανεμπορίου, για την ανάπτυξη/αναβάθμιση και διαχείριση ηλεκτρονικού καταστήματος

Ωφελούμενοι: Υφιστάμενες και νεοσύστατες μεσαίες, μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον κλάδο του λιανικού εμπορίου και διατηρούν φυσικό κατάστημα σε διακριτό της οικίας τους χώρο, ανεξάρτητα από τη νομική τους μορφή, που λειτουργούν νομίμως στη χώρα και έχουν κάνει έναρξη στην αρμόδια ΔΟΥ.

Ενίσχυση: Επιχορηγείται η ανάπτυξη και διαχείριση ηλεκτρονικού καταστήματος ή η αναβάθμιση υφιστάμενου εφόσον η επιχείρηση το διέθετε ήδη πριν τις 18/3/2020.

Επιδότηση κεφαλαίου κίνησης πληττόμενων από την πανδημία τουριστικών επιχειρήσεων φιλοξενίας - Επανεκκίνηση τουρισμού

Ωφελούμενοι: Επιχειρήσεις του τουριστικού κλάδου.

Ενίσχυση: Παροχή επαρκούς ρευστότητας για την επανεκκίνηση της οικονομικής δραστηριότητάς τους, μέσω της μη επιστρεπτέας ενίσχυσης μέρους του κεφαλαίου κίνησης.

Επιδότηση κεφαλαίου κίνησης σε επιχειρήσεις εστίασης για προμήθεια πρώτων υλών - Επανεκκίνηση εστίασης

Ωφελούμενοι: Επιχειρήσεις εστίασης, ανεξάρτητα από τη νομική τους μορφή, οι οποίες θα πρέπει να δραστηριοποιούνται σε επιλέξιμους ΚΑΔ.

Ενίσχυση: Δαπάνες των επιχειρήσεων για την προμήθεια πρώτων υλών, επιλέξιμες από την 1η Απριλίου 2021 και μετά. Η καταβληθείσα προκαταβολή κεφαλαίου κίνησης για την προμήθεια πρώτων υλών θα πρέπει να έχει αναλωθεί από την ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών έως 31/12/2021. Επιδότηση έως 100.000 ευρώ.

Β' κύκλος επιδότησης τόκων υφιστάμενων δανείων μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων πληττόμενων από τα μέτρα για την αντιμετώπιση της πανδημίας της νόσου COVID-19

Ωφελούμενοι: Μικρομεσαίες επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως νομικής μορφής, που παρουσιάζουν το 2020 μείωση κύκλου εργασιών της τάξης του 20% σε σχέση με το 2019.

Ενίσχυση: Επιδότηση 100% τόκων υφιστάμενων δανείων για τους μήνες Ιανουάριο, Φεβρουάριο, Μάρτιο 2021. Προϋπολογισμός: 200.000.000

1.2 Ρόλος και συμπληρωματικότητα χρηματοδοτικών εργαλείων

Τα χρηματοδοτικά εργαλεία οφείλουν να λειτουργούν συμπληρωματικά και όχι ανταγωνιστικά. Στο πλαίσιο αυτό ο καλύτερος συντονισμός μεταξύ τραπεζών, κράτους και επιχειρήσεων είναι απαραίτητος για την αποτύπωση των πραγματικών χρηματοδοτικών αναγκών των επιχειρήσεων. Ο κεντρικός συντονισμός θεωρείται απαραίτητος ώστε να αποφευχθούν επικαλύψεις μεταξύ χρηματοδοτικών εργαλείων και να περιοριστεί ο κατακερματισμός και η έλλειψη στόχευσης.

Τα χρηματοδοτικά εργαλεία δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται μόνο ως μέρος ενός πακέτου χρηματοδότησης. Αντίθετα, απαιτείται μια ολιστική προσέγγιση που συνδυάζει την παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης αλλά και άλλου είδους στήριξη, είτε εκπαίδευση, ενεργειακούς ελέγχους κ.λπ. για τη βελτιστοποίηση της παρέμβασης.

Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι τα χρηματοδοτικά εργαλεία δεν είναι κατάλληλα για όλους τους τύπους παρέμβασης. Οι λόγοι για την πραγματοποίηση παρεμβάσεων ποικίλλουν και αυτές με τη σειρά τους επηρεάζουν την επιλογή του τρόπου εφαρμογής (είτε μη επιστρεπτέα, είτε χρηματοδοτικά εργαλεία). Είναι θεμελιώδες ζήτημα, η εφαρμογή των χρηματοδοτικών εργαλείων να βασίζεται σε μια ακριβή αξιολόγηση της κατάστασης της αγοράς, η οποία να οδηγεί σε σαφή αιτιολόγηση για την ανάγκη δημόσιας παρέμβασης.

Η ύπαρξη συμπληρωματικής στήριξης μπορεί να είναι ζωτικής σημασίας για την εφαρμογή των χρηματοδοτικών εργαλείων – από τις δραστηριότητες δικτύωσης έως την προώθηση δικτύων επιχειρηματικών αγγέλων και την εισαγωγή των πλευρών προσφοράς και ζήτησης στα προγράμματα για τη βελτίωση της επενδυτικής ετοιμότητας των εταιρειών, τη βελτίωση της γνώσης των χρηματοδοτικών εργαλείων ή αναπτύσσοντας τις ικανότητες των εταιριών να παρουσιάζουν τα επιχειρηματικά τους σχέδια.

Στις περιπτώσεις όπου τα χρηματοδοτικά εργαλεία είναι ένα νέο μέσο, οι αιτούντες μπορεί να χρειαστούν εντατική υποστήριξη. Για τα εργαλεία κεφαλαιουχικής ενίσχυσης, ειδικότερα, οι εταιρείες στις οποίες επενδύονται μπορεί να χρειάζονται συνεχή καθοδήγηση, πριν και μετά την επένδυση, και η χρηματοδότηση αυτού του είδους έχει αποδειχθεί πως είναι λιγότερο επιτυχημένη όταν αυτή η υποδομή υποστήριξης δεν έχει αναπτυχθεί (Cowling, 2012; Baldock and North, 2012).

Οι πολιτικές από την πλευρά της ζήτησης για την ανάπτυξη επιχειρηματικών και επενδυτικών ταλέντων και δικτύων είναι επίσης κρίσιμες και υπάρχει έντονη ανάγκη για πληροφορίες, συμβουλές και πρακτική υποστήριξη (Wilson and Silva, 2013· NEA2F, 2013). Οι τελικοί αποδέκτες μικροχρηματοδοτήσεων ενδέχεται επίσης να χρειάζονται εντατική υποστήριξη.

Από πλευρά δημόσιας πολιτικής αποτελεί άμεση αναγκαιότητα για την ελληνική οικονομία, η δημιουργία ενός ευνοϊκότερου περιβάλλοντος για τη μικρή και μεσαία επιχειρηματικότητα, εναρμονισμένη με τους αναπτυξιακούς προσανατολισμούς της Ε.Ε., με στόχο την υποστήριξη των μικρών επιχειρήσεων και την εφαρμογή συγκεκριμένων θεσμικών, νομικών και φορολογικών ρυθμίσεων.

Για παράδειγμα, η μεταβίβαση, ως η διαδικασία μεταφοράς της ιδιοκτησίας μιας επιχείρησης σε άλλο άτομο ή επιχείρηση, όταν ο ιδιοκτήτης συνταξιοδοτείται, ή δεν επιθυμεί ή δεν δύναται να συνεχίσει την επιχειρηματική δραστηριότητα, συνδέεται άμεσα με τη βιωσιμότητα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, καθώς εξασφαλίζει εκ των πραγμάτων τη φυσική συνέχεια μιας επιχείρησης.

Η διατήρηση θέσεων εργασίας αποτελεί έναν από τους βασικότερους λόγους που καθιστούν τη μεταβίβαση των επιχειρήσεων ιδιαίτερα ευεργετική για την οικονομία. Ωστόσο, τα οφέλη από τη μεταβίβαση είναι πολλά, καθώς η διαδικασία της μεταβίβασης αποτρέπει την καταστροφή των κεφαλαίων που είχε επενδύσει ο προηγούμενος ιδιοκτήτης, ενώ σε σύγκριση με την ίδρυση μιας νέας επιχείρησης, η μεταβίβαση μεταφέρει τη συσσωρευμένη τεχνογνωσία και το πελατολόγιο στον επόμενο κάτοχο και μειώνει το επιχειρηματικό ρίσκο.

Πίνακας 4 Ρόλος και συμπληρωματικότητα

	Παράδειγμα Περιγραφή	**Οφέλη / Ρόλος**	**Ενδιάμεσοι φορείς**	**Μορφή Δημόσιας Παρέμβασης**	**Τομείς εφαρμογής**
Μικροδάνεια	Δάνεια έως 25.000 ευρώ, εκπαίδευση και mentoring	Δημιουργία επιχείρησης από άτομα κοινωνικά αποκλεισμένα, χωρίς την παροχή εξασφαλίσεων	Μη-τραπεζικοί οργανισμοί παροχής μικρό-δανείων, μικρές συνεταιριστικές ή εμπορικές τράπεζες	EIB	Νέα επιχειρηματικότητα Κοινωνική οικονομία
Δάνεια επιμερισμένου ρίσκου	Επενδυτικά δάνεια, δάνεια κεφαλαίου κίνησης, βραχυπρόθεσμα δάνεια, μακροπρόθεσμα δάνεια	Χαμηλά επιτόκια	Εμπορικές τράπεζες	EIB	Επιχειρηματικότητα Επενδύσεις αστικής ανάπτυξης Ενέργεια Κοινωνική οικονομία
Εγγυήσεις	Όλες οι μορφές δανείων, προϊόντα χρόνο – μίσθωσης τραπεζικές εγγυητικές επιτολές	Χαμηλές εξασφαλίσεις	Εμπορικές τράπεζες, εταιρίες χρόνο-μίσθωσης	EAT HDB	Επιχειρηματικότητα Υποδομές αστικής ανάπτυξης Ενέργεια Κοινωνική οικονομία
Συν- επένδυση κεφαλαίων	Επενδυτικά κεφάλαια	Κεφαλαιακή ενίσχυση	Επενδυτικά ταμεία	TANEO	Επιχειρηματικότητα (κυρίως σε τομείς καινοτομίας) Επενδύσεις αστικής ανάπτυξης
Mezzanine	Δάνεια, επενδυτικά κεφάλαια	Χαμηλά επιτόκια, κεφαλαιακή ενίσχυση	Επενδυτικά ταμεία, Εμπορικές τράπεζες	EAT	Επιχειρηματικότητα

	Παράδειγμα Περιγραφή	Οφέλη / Ρόλος	Ενδιάμεσοι φορείς	Μορφή Δημόσιας Παρέμβασης	Τομείς εφαρμογής
Equity / Venture capital	Κεφάλαια – venture capital	Συνεισφορά με κεφάλαια – venture capital, στο μετοχικό κεφάλαιο εταιρειών	Επενδυτικά ταμεία, Funds	Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων Ελληνική Τράπεζα Επενδύσεων Α.Ε (πρώην ΤΑΝΕΟ)	Επιχειρηματικότητα (κυρίως σε τομείς καινοτομίας)

Όσον αφορά στη λειτουργία των χρηματοδοτικών εργαλείων, για ορισμένα εργαλεία, απαιτούνται περιφερειακά ή εθνικά τραπεζικά δίκτυα, ενώ για άλλα είναι απαραίτητοι εξειδικευμένοι fund managers με την τεχνογνωσία να αξιολογούν μικρούς αριθμούς μη τυποποιημένων έργων. Ως εκ τούτου, δεν είναι δυνατόν να γενικεύσουμε τις προϋποθέσεις και τα μέτρα που είναι απαραίτητο να ληφθούν για τη χρήση των χρηματοδοτικών εργαλείων.

Στην περίπτωση που ο στόχος είναι η στήριξη των ΜΜΕ, τα χρηματοδοτικά εργαλεία αποτελούν μόνο ένα συστατικό του οικοσυστήματος υποστήριξης των επιχειρήσεων. Είναι εξίσου σημαντικό να λαμβάνεται υπόψη το ευρύτερο περιβάλλον υποστήριξης / επιχειρηματικότητας και καινοτομίας των επιχειρήσεων (και να διασφαλίζεται η ανάπτυξή του), καθώς αυτές οι δομές συμβάλλουν στην ανάπτυξη μιας σειράς έργων και επενδυτικών προτάσεων.

Ένα επίσης σημαντικό στοιχείο είναι η παροχή χρηματοδότησης ανάλογα με τον κύκλο ζωής της επιχείρησης (Γράφημα 1).

Γράφημα 1 Χρηματοδοτικά εργαλεία και κύκλος ζωής, Πηγή ΙΚΒ

Figure 1. Financing Tools and the Life Cycle of the Firm

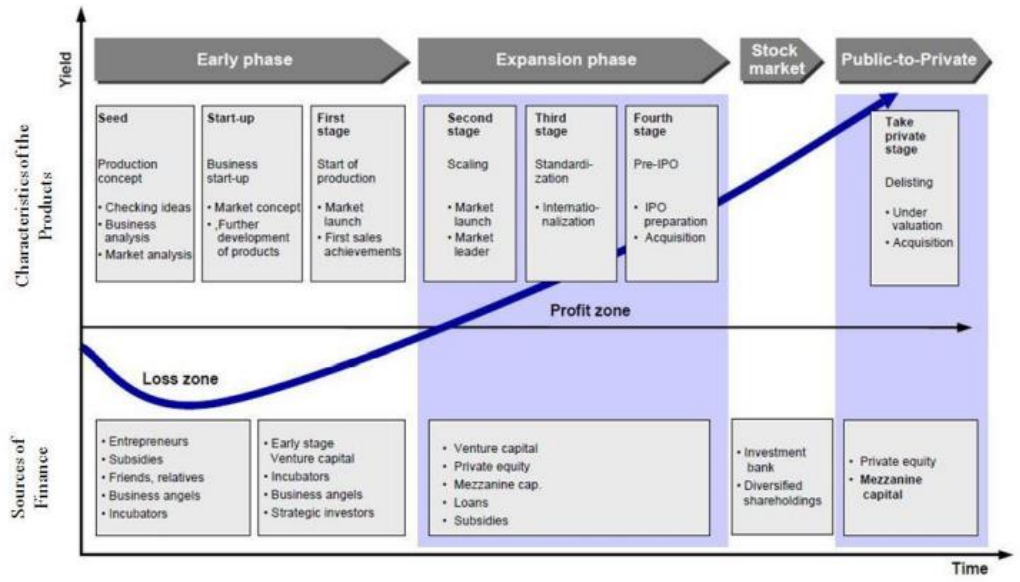

Source: IKB (2003).

Υπάρχουν καταστάσεις στις οποίες η παροχή χρηματοδότηση δεν ανταποκρίνεται επαρκώς στις χρηματοοικονομικές ανάγκες των επιχειρήσεων. Για παράδειγμα, ένας επιχειρηματίας που επιδιώκει να εισέλθει σε ένα νέο, μη δοκιμασμένο τμήμα της αγοράς είναι διατεθειμένος να αποδεχτεί αυξημένο κίνδυνο προσδοκώντας υψηλότερη ανταμοιβή. Αντίθετα, η τράπεζα, έχει περιορισμένο ενδιαφέρον να δει την εταιρεία να επιτυγχάνει εξαιρετικά υψηλά ποσοστά απόδοσης, αλλά θα βρισκόταν σε σοβαρή μειονεκτική θέση εάν η εταιρεία δεν ήταν σε θέση να πληρώσει τα χρέη της. Ως εκ τούτου, κατά κανόνα, οι δανειστές προτιμούν δανειολήπτες με χαμηλό ρίσκο, ακόμη κι αν αυτό σημαίνει απόρριψη δανειοληπτών με έργα που έχουν υψηλές πιθανές αποδόσεις. Το πρόβλημα που αντιμετωπίζει ο επιχειρηματίας σε μια επιχείρηση με υψηλές δυνατότητες είναι να βρει κεφάλαια σε μορφή που να ταιριάζει με το προφίλ κινδύνου/απόδοσης της δικής του επιχείρησης.

Στα αρχικά στάδια του κύκλου ζωής τους, οι επιχειρήσεις συνήθως παρουσιάζουν ασταθείς ή αρνητικές ταμειακές ροές και δεν είναι σε θέση να έχουν εξασφαλίσεις. Ως εκ τούτου, οι κίνδυνοι που συνδέονται με μια επένδυση σε νεοσύστατες ή νέες επιχειρήσεις είναι συνήθως υψηλοί, υπονοώντας ότι οι επενδυτές απαιτούν υψηλότερες αποδόσεις. Το προφίλ κινδύνου της νέας ή νέας επιχείρησης εξαρτάται επίσης από το επιχειρηματικό μοντέλο και τα τεχνολογικά χαρακτηριστικά της. Οι εταιρείες που πειραματίζονται με την καινοτομία ή μη αποδεδειγμένα επιχειρηματικά μοντέλα έχουν συνήθως αρνητικές ταμειακές ροές στα πρώτα στάδια και αβέβαιες προοπτικές, που καθιστούν τη χρηματοδότηση του χρέους τους ακατάλληλη. Σε αυτό το στάδιο, το απαιτούμενο επιχειρηματικό κεφάλαιο έρχεται γενικά με τη μορφή χρηματοδότησης από συγγενείς και

φίλους, επιχειρηματικό κεφάλαιο αρχικού σταδίου ή επιχειρηματικούς αγγέλους (IKB, 2003; OECD, 2011).

Όταν η επιχείρηση εισέρχεται σε μια φάση ωρίμανσης ή επέκτασης, μπορεί να καλύψει τις χρηματοδοτικές της ανάγκες μέσω ιδίων κεφαλαίων και τραπεζικών δανείων. Σε αυτό το στάδιο, ενδέχεται να στραφεί στις κεφαλαιαγορές για χρηματοδότηση με έκδοση νεών χρεογράφων με δημόσια εγγραφή και έκδοση ομολόγων.

Ωστόσο, οι ΜΜΕ ενδέχεται να αντιμετωπίσουν περιορισμούς χρηματοδότησης ακόμη και στη φάση της κερδοφορίας τους, ειδικά όταν εισέρχονται σε νέα τμήματα της αγοράς. Το λεγόμενο κεφάλαιο ανάπτυξης περιλαμβάνει χρηματοδότηση που επιτρέπει στις επιχειρήσεις να επεκτείνουν τις δραστηριότητές τους, για παράδειγμα με την ανάπτυξη νέων προϊόντων ή την είσοδο σε νέες αγορές. Το κεφάλαιο ανάπτυξης περιλαμβάνει συνήθως ενδιάμεσα επίπεδα κινδύνου. Ως εκ τούτου, οι επενδυτές αποδέχονται χαμηλότερα επίπεδα απόδοσης από ό,τι στην περίπτωση κεφαλαίων υψηλού κινδύνου.

Γενικότερα κατά τον σχεδιασμό των χρηματοδοτικών εργαλείων, υπάρχει η ανάγκη για μια συντονισμένη προσέγγιση μεταξύ των διαφόρων δημόσιων (κυβερνητικών) τμημάτων και του ιδιωτικού τομέα. Είναι επίσης σημαντικό η «προσφορά στήριξης» των ΜΜΕ να είναι συντονισμένη (π.χ. τα χρηματοδοτικά εργαλεία δεν είναι ελκυστικά και δεν επιλέγονται όταν διατίθενται επιχορηγήσεις για παρόμοιους σκοπούς) και μια πληθώρα προγραμμάτων προκαλεί σύγχυση στους αποδέκτες.

Για τον τομέα της καινοτομίας και άλλων εξειδικευμένων τομέων, όπως οι επενδύσεις σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, απαιτείται εξειδικευμένη γνώση για την αξιολόγηση των επενδύσεων. Επίσης είναι πιθανό να απαιτηθεί μια εξειδικευμένη γνώση για το τοπικό επιχειρηματικό περιβάλλον. Όταν οι τελικοί αποδέκτες-στόχοι είναι ιδιώτες ή ιδιοκτήτες, απαιτείται ένα ευρέως διαδεδομένο αξιόπιστο δίκτυο διαμεσολαβητών για την παροχή συμβουλών στους αποδέκτες και την παράδοση χρηματοοικονομικών εργαλείων. Η ανάπτυξη μιας υγιούς στρατηγικής επικοινωνίας που διασφαλίζει ότι οι σχετικές πρωτοβουλίες έχουν το απαιτούμενο προφίλ μεταξύ των επιδιωκόμενων τελικών αποδεκτών είναι σημαντική για όλους τους τύπους παρέμβασης.

Σε ό,τι αφορά τη χορήγηση μικροπιστώσεων και δημιουργία μηχανισμού υποστήριξης (mentoring, coaching κλπ) και παρακολούθησής του, μέχρι πρόσφατα δεν υπήρχε εξειδικευμένο κανονιστικό πλαίσιο στην Ελλάδα, καθώς οι φορείς παροχής των μικροδανείων απαιτείτο να πληρούν τις προϋποθέσεις του κανονιστικού πλαισίου της Τράπεζας της Ελλάδας για τη λειτουργία χρηματοπιστωτικών οργανισμών και ειδικότερα το Ν.3601/2007 (υποχρεωτική αδειοδότηση από την Τράπεζα της Ελλάδας, άρθρο 4) και την Πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδας (ΠΔ) 2622/21.12.2009 σύμφωνα με την οποία, το ύψος του ελάχιστου αρχικού μετοχικού κεφαλαίου ανέρχεται σε 9.000.000 € (ποσό πολύ υψηλό για την ίδρυση εξειδικευμένων φορέων χορήγησης μικροπιστώσεων).

Τον Ιούνιο 2020 ψηφίστηκε από το ελληνικό κοινοβούλιο ο Ν.4701/2020 (ΦΕΚ Α'/128) «Πλαίσιο χορήγησης μικροχρηματοδοτήσεων, ρυθμίσεις χρηματοπιστωτικού τομέα και άλλες διατάξεις» για τις μικροπιστώσεις. Επίσης, στο πλαίσιο του Ν.4608/2019 (ΦΕΚ Α΄/66) προβλέπεται η παροχή μικροπιστώσεων από την Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Α.Ε.,

διάδοχο της ΕΤΕΑΝ Α.Ε., καθώς και του υποστηρικτικού μηχανισμού καθοδήγησης των επιχειρηματικών που κάνουν χρήση μικροπίστωσης.

Σχετικά με τα Δάνεια και τις Εγγυήσεις, η οδηγία της ΕΕ για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις (EU Capital Requirements Directive) είναι ένα σημαντικό νομοθετικό έγγραφο. Καθορίζει το κεφάλαιο που πρέπει να διαθέσουν οι τράπεζες έναντι του δανεισμού και απαιτεί από αυτές να παρέχουν πληροφορίες τόσο για τις τράπεζες όσο και για τους πελάτες τους.

Σχετικά με τα κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών / Venture Funds, η ΕΕ ενέκρινε τον κανονισμό για τα ευρωπαϊκά ταμεία επιχειρηματικού κεφαλαίου Regulation on European Venture Capital Funds (EUVeCa) το 2013. Ο Κανονισμός περιλαμβάνει νέα μέτρα για τους επενδυτές επιχειρηματικών συμμετοχών και για την εμπορία των κεφαλαίων τους σε ολόκληρη την ΕΕ βάσει ενός ενιαίου συνόλου κανόνων.

2 Αναζήτηση καλών πρακτικών στο εξωτερικό

2.1 Κύπρος – Αναπτυξιακή Τράπεζα Κύπρου

Η Κύπρος είναι μια χώρα η οποία επιλέχθηκε καθώς εφάρμοσε δημοσιονομικά προγράμματα για την οικονομική κρίση του 2012 -13. Για την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης η Κύπρος αιτήθηκε την ένταξή της στον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Στήριξης.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση τονίζεται ιδιαίτερα ο ρόλος της Αναπτυξιακής Τράπεζας της Κύπρου (CDB), στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας πριν την ιδιωτικοποίησή της το 2018.

Η Κύπρος είναι μια χώρα η οποία έχει υποφέρει από δύο σημαντικές οικονομικές καταστροφές, τα τελευταία 50 χρόνια. Η πρώτη την περίοδο μετά την τούρκικη εισβολή το 1974, κατά την οποία μια σημαντική διαδικασία ανοικοδόμησης έπρεπε να λάβει χώρα αλλά και την πρόσφατη οικονομική κρίση του 2013 η οποία άφησε τη χώρα με μεγάλα ποσοστά χρέους. Συγκρίνοντας τις δύο αυτές περιόδους, επισημαίνεται ο ρόλος της Κυπριακής Αναπτυξιακής Τράπεζας στην ανάκαμψη της χώρας αλλά και η απουσία της τράπεζας την περίοδο μετά το 2012, δεδομένης της ιδιωτικοποίησής της και της αλλαγής του προφίλ της.

Μετά το 1974, η Κύπρος χρειαζόταν επαρκής πηγές χρηματοδότησης αλλά το σημαντικότερο ήταν η χρηματοδότηση να κατευθυνθεί σε οικονομικά βιώσιμα έργα. Και εδώ έπαιξε ζωτικό ρόλο η CDB. Με την Παγκόσμια Τράπεζα (ΠΤ) να ενισχύει το αρχικό της δάνειο το 1972 προς την CDB πριν από την τουρκική κατοχή το 1974, άλλες Πολυμερείς Τράπεζες Ανάπτυξης (MDB) και Τράπεζες Περιφερειακής Ανάπτυξης (RDBs), όπως η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ), η Τράπεζα Ανάπτυξης του Συμβουλίου της Ευρώπης (CEB) και οι Διμερείς Αναπτυξιακές Τράπεζες (BDB), όπως η Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW) και η Εξαγωγική Πίστωση του HB (UKEC), παρείχαν συμβουλές και τεχνική βοήθεια (ΤΑ), καθώς και κεφάλαια και credit. Η συνεργασία πραγματοποιήθηκε υπό την προϋπόθεση ότι η αξιολόγηση τέτοιων επενδυτικών προτάσεων θα καταδείξει ότι τα προς χρηματοδότηση έργα ήταν οικονομικά βιώσιμα και με καλή δυνατότητα αποπληρωμής.

Η CDB λειτούργησε ως καταλύτης για επενδύσεις και ο ρόλος της ήταν πολύ σημαντικός για την επίτευξη της οικονομικής ανάπτυξης. Αναγνωρίζοντας τη συμβολή της CDB στην τόνωση της «δυναμικής και υπεύθυνης επιχειρηματικότητας», οι MDB/RDB ώθησαν την κυβέρνηση για την αποκατάσταση(rehabilitation) της CDB. Η αποκατάσταση επιλέχθηκε καθώς η απόδοση των επενδύσεων κεφαλαίου της CDB των χρηματοδοτούμενων έργων, και η αποπληρωμή των δανείων της, ήταν ικανοποιητικές. Στα τέλη της δεκαετίας του ‘80 η οικονομία λειτουργούσε με πλήρη δυναμικότητα, με χαμηλό πληθωρισμό και διαχειρίσιμο εξωτερικό χρέος. Επιπλέον, με το κατά κεφαλήν ΑΕΠ που έφτασε τα 4.480 USD το 1985, η χώρα ευημερούσε ξανά.

Η CBD ήταν ένας θεσμός – πρότυπο καθώς χρηματοδότησε οικονομικά βιώσιμα έργα και ήταν ενεργή στο χτίσιμο ικανοτήτων παρέχοντας συμβουλές κα τεχνική βοήθεια τόσο σε δημόσιους αλλά και ιδιωτικούς τομείς.

Σε αντίθεση με την πρόσφατη κρίση και μετά την ιδιωτικοποίηση της τράπεζας, ο αναπτυξιακός ρόλος έχει ανατεθεί κυρίως στις εμπορικές τράπεζες, οι οποίες ωστόσο περιορίζονται όχι μόνο από το πεδίο εφαρμογής τους, αλλά και από τα υπερβολικά επίπεδα ιδιωτικού χρέους. Τα υψηλά επίπεδα ιδιωτικού χρέους, το τεράστιο επίπεδο των ΜΕΔ και η πενιχρή και αποδυναμωμένη τοπική ζήτηση, μετά την οικονομική κρίση του 2013, επηρεάζουν τη διαρκή ανάκαμψη της κυπριακής οικονομίας.

2.2 Γερμανική - Αναπτυξιακή Τράπεζα KfW, δράσεις για την στήριξη της πανδημίας covid-19

Η KfW είναι μια γερμανική δημόσια τράπεζα με εμπειρία δεκαετιών και σημαντική οικονομική ικανότητα. Η KfW είναι εξορισμού μια τράπεζα που δεν έχει ως μοναδικό στόχο τη μεγιστοποίηση των κερδών της. Αυτό δεν σημαίνει ότι είναι μια ζημιογόνος τράπεζα. Η KfW έχει μέση απόδοση περιουσιακών στοιχείων (ROAA) 0,35% (μεταξύ 2012 και 2019), ενώ το αντίστοιχο μέγεθος για τις ιδιωτικές τράπεζες είναι κατά μ.ο 1-2% ROAA. Τα κέρδη της τράπεζας για την ίδια περίοδο ήταν κατά μ.ο. 2,10 δισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ τα οποία ανακυκλώθηκαν στο αποθεματικό της τράπεζας, ώστε να χρησιμοποιηθούν για περαιτέρω δανεισμό.

Τον πυρήνα της τράπεζας αποτελεί η δημόσια πολιτική και όχι η μεγιστοποίηση των κερδών, λαμβάνοντας υπόψη το δημόσιο συμφέρον. Η τράπεζα δεν διοχετεύει μόνο τα συσσωρευμένα κεφάλαιά της στην τοπική οικονομία και στις δημόσιες υπηρεσίες αλλά και τη συσσωρευμένη εμπειρία δεκαετιών και την τεχνογνωσία της. Σε περιόδους κρίσης, η KfW μπορεί να κινητοποιήσει το κεφάλαιο και τις ικανότητές της για να αντιμετωπίσει το πρόβλημα.

Όταν η πανδημία Covid-19 έπληξε τη Γερμανία, η KfW αποτελούσε μέρος της συντονισμένης οικονομικής απάντησης της κυβέρνησης, για την παροχή ταχείας και ουσιαστικής υποστήριξης σε συνεργασία με τις δημόσιες αρχές.

Στο πλαίσιο του Covid-19 η γερμανική κυβέρνηση ανέθεσε στην KfW να επεκτείνει τις πιστώσεις και τις εγγυήσεις της για όλα τα μεγέθη εταιρειών και μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων, αυξάνοντας έτσι τον συνολικό όγκο δανεισμού της KfW κατά τουλάχιστον 757 δισεκατομμύρια ευρώ (24% του ΑΕΠ). Οι δράσεις που υλοποιήθηκαν προς αυτήν την κατεύθυνση ήταν:

Άμεσα Δάνεια της KfW για μεσαίες επιχειρήσεις

Τα Άμεσα Δάνεια KfW για μεσαίες επιχειρήσεις είναι ένα πρόγραμμα που ξεχωρίζει για την ταχύτητα χορήγησης των δανείων η οποία ήταν άμεση. Οι απαραίτητες προϋποθέσεις είναι αρκετά βασικές: προορίζεται για μεσαίες επιχειρήσεις με περισσότερους από 10 εργαζόμενους, οι οποίες δραστηριοποιούνται τουλάχιστον από την 1η Ιανουαρίου 2019 και οι οποίες είναι κερδοφόρες κατά μέσο όρο για τα τρία προηγούμενα έτη. Τα διαθέσιμα ποσά πίστωσης ποικίλλουν ανάλογα με το μέγεθος της εταιρείας. Τα δεκαετή δάνεια χορηγούνται με επιτόκιο 3%.

Δάνειο KfW για εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην αγορά για περισσότερο από πέντε χρόνια (Επιχειρηματικό Δάνειο)

Το Επιχειρηματικό Δάνειο KfW προορίζεται να βοηθήσει με τις επενδύσεις και να παρέχει κεφάλαια κίνησης για εταιρείες που δραστηριοποιούνται πάνω από πέντε έτη. Για τις μεγαλύτερες εταιρείες, η KfW αναλαμβάνει το 80% του κινδύνου ενώ για τις μικρομεσαίες εταιρείες αναλαμβάνει και έως το 90%. Οι εταιρείες που πληρούν τις προϋποθέσεις μπορούν να υποβάλουν αίτηση για ποσό έως και 100 εκατομμύρια ευρώ, υπό μια σειρά προϋποθέσεων.

Δάνειο KfW για νέες εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην αγορά λιγότερο από πέντε χρόνια

Η KfW παρέχει το Δάνειο εκκίνησης ERP. Οι όροι είναι παρόμοιοι με το Δάνειο Επιχειρηματιών (80% για μεγάλες εταιρείες και έως 90% για ΜΜΕ, με πρόσβαση έως και 100 εκατ. ευρώ).

Ειδικό Πρόγραμμα KfW

Το Ειδικό Πρόγραμμα είναι μεγάλης κλίμακας και προορίζεται για επενδύσεις και παροχή κεφαλαίου κίνησης σε μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει συνδυαστική χρηματοδότηση όπου η KfW αναλαμβάνει άμεση συμμετοχή τουλάχιστον 25 εκατ. ευρώ αλλά όχι περισσότερο από το 50% του συνολικού χρέους. Η KfW αναλαμβάνει το 80% του κινδύνου, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις.

Η KfW αποτελεί ένα πολύ καλό παράδειγμα, σχετικά με τη σημασία των δημόσιων τραπεζών και την ύπαρξη των δημοκρατικών δομών για την κινητοποίηση των τραπεζών αυτών προς το δημόσιο συμφέρον.

2.3 Καινοτομία και νεοφυής επιχειρηματικότητα (startup σκηνή)

Για να ενισχύσει τη θέση του Αμβούργου ως κόμβου για καινοτόμες νεοφυείς επιχειρήσεις, το χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ Innovation Starter Fund έχει, μέχρι σήμερα, επενδύσει πάνω από 4 εκατομμύρια ευρώ σε 10 διαφορετικές εταιρείες[13].

Το Αμβούργο είναι ένας από τους πιο δημοφιλείς κόμβους της Γερμανίας για νεοφυείς επιχειρήσεις. Σύμφωνα με μια πρόσφατη έρευνα της KreditanstaltfürWiederaufbau, η πόλη έχει 253 νεοφυείς επιχειρήσεις ανά 10.000 κατοίκους – κάτι που της δίνει ένα μικρό πλεονέκτημα έναντι του Βερολίνου. Αυτή η επιτυχία είναι το αποτέλεσμα μιας αφοσιωμένης στρατηγικής από τους φορείς της πόλης για την προσέλκυση επιχειρηματιών μέσω εκδηλώσεων, επιχειρηματικών κέντρων και ευκαιριών χρηματοδότησης.

[13] https://ec.europa.eu/regional_policy/en/projects/Germany/innovation-fund-promotes-hamburgs-start-up-scene

Μία από αυτές τις ευκαιρίες είναι το Ταμείο Εκκίνησης Καινοτομίας (Innovation Starter Fund) που χρηματοδοτείται από την ΕΕ. Μια πρωτοβουλία του Υπουργείου Οικονομίας, Μεταφορών και Καινοτομίας της Ελεύθερης και Χανσεατικής Πόλης του Αμβούργου, το ταμείο στοχεύει να ενισχύσει την start-up σκηνή της πόλης και, με αυτόν τον τρόπο, να δημιουργήσει πολλά υποσχόμενες εταιρείες και εργοδότες του μέλλοντος. Το Ταμείο επενδύει επιχειρηματικά κεφάλαια έως και 1 εκατομμυρίου ευρώ σε εταιρείες που πληρούν τις προϋποθέσεις.

Ο συνολικός όγκος του ταμείου είναι 12 εκατ. ευρώ και τα χρήματα παρέχονται ισόποσα από τον Δήμο του Αμβούργου και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης.

Για να πληροί τις προϋποθέσεις για χρηματοδότηση, ο αιτών πρέπει να είναι μια (ιδιωτική) εταιρεία περιορισμένης ευθύνης (GmbH, AG ή UG) με έδρα το Αμβούργο και να λειτουργεί έως πέντε έτη. Το ταμείο διατίθεται μόνο σε μικρές επιχειρήσεις όπως ορίζονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Αν και το ταμείο δεν περιορίζεται σε κάποιον συγκεκριμένο κλάδο ή τομέα, ο αιτών πρέπει να παρουσιάσει μια καινοτόμο επιχειρηματική ιδέα.

Οι εταιρείες που θεωρούνται ότι έχουν δυνατότητες καλούνται σε μια προσωπική συνάντηση για να προωθήσουν περαιτέρω την επιχειρηματική τους ιδέα. Εάν η ομάδα διαχείρισης την εγκρίνει, οι εταιρείες καλούνται να επιστρέψουν και να υποβάλουν έκθεση σε ολόκληρη την επιτροπή. Κατά τη λήψη της απόφασής της, η επιτροπή ελέγχει κυρίως τα ακόλουθα σημεία: φιλοδοξίες ανάπτυξης, μια έμπειρη ομάδα διαχείρισης, ισχυρά σημεία πώλησης, όφελος για τους πελάτες, ελκυστικές δυνατότητες αγοράς και ένα σαφές σχέδιο εξόδου.

Εκτός από τη χρηματοδότηση, το ταμείο παρέχει συνεχή υποστήριξη σε λειτουργικά και στρατηγικά θέματα. Από τις αρχές του 2019, το ταμείο έχει επενδύσει πάνω από 4 εκατομμύρια ευρώ σε 10 εταιρείες. Μία από αυτές τις εταιρείες είναι η Resourcify, μια νεοσύστατη εταιρεία τεχνολογίας που παρέχει στις επιχειρήσεις μια ουδέτερη πλατφόρμα cloud για να διαχειρίζονται εύκολα τις λειτουργίες απορριμμάτων και ανακύκλωσης στο διαδίκτυο. Η εταιρεία έλαβε 1 εκατομμύριο ευρώ σε χρηματοδότηση, η οποία θα χρησιμοποιηθεί για την προσέλκυση νέων πελατών, την περαιτέρω βελτίωση του προϊόντος και την επέκταση του μεριδίου αγοράς.

Η CEBCON Technologies GmbH, μια άλλη εταιρία υψηλής τεχνολογίας που χρηματοδοτήθηκε, ξεκίνησε πρόσφατα να αναπτύσσει τη δεύτερη μονάδα επεξεργασίας βιομάζας. Αυτή η εξέλιξη κατέστη δυνατή χάρη σε μια μεγάλη επένδυση από το ταμείο και σε τρεις ιδιωτικούς επιχειρηματικούς αγγέλους.

Η συνολική επένδυση για το έργο «Innovationsstarter Fonds Hamburg II» (IFH II) ανέρχεται σε 12.000.000 ευρώ, με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης της ΕΕ να συνεισφέρει 6.000.000 ευρώ μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος ΕΤΠΑ του Αμβούργου για την προγραμματική περίοδο 2014-2020. Η επένδυση εμπίπτει στον στόχο «επένδυση για ανάπτυξη και θέσεις εργασίας».

2.4 Παροχή μικροπιστώσεων και συμβουλευτικής υποστήριξης: NRW / EU Micro Loan Fund

Το πρόγραμμα μικροπιστώσεων NRW/EU, που ιδρύθηκε το 2008, χρηματοδοτήθηκε με πόρους τόσο από την ΕΕ όσο και από το ομοσπονδιακό κρατίδιο της Βόρειας Ρηνανίας Βεστφαλίας. Το καθεστώς παρέχει δάνεια μεταξύ 5.000 και 25.000 ευρώ σε μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις και βοηθά επίσης τους επιχειρηματίες να δημιουργήσουν τη δική τους μικρή επιχείρηση[14].

Το πρόγραμμα δίνει τη δυνατότητα στους επιχειρηματίες να ξεκινήσουν τη νέα τους επιχείρηση. Για να λάβουν δάνειο, οι αιτούντες πηγαίνουν πρώτα σε ένα από τα 76 περίπου λεγόμενα κέντρα εκκίνησης που βρίσκονται στη Βόρεια Ρηνανία-Βεστφαλία.

Στα κέντρα εκκίνησης, η επιχειρηματική τους ιδέα ελέγχεται εξονυχιστικά και μπορούν να λάβουν βοήθεια για την ανάπτυξη ενός επιχειρηματικού σχεδίου. Στη συνέχεια, η ιδέα προωθείται στην NRW.BANK, την κρατική τράπεζα ανάπτυξης της Βόρειας Ρηνανίας-Βεστφαλίας.

Η βασική λογική για τον σχεδιασμό του Προγράμματος ήταν να διευκολύνει όσους έχουν δυσκολίες να καλύψουν το αρχικό κόστος λειτουργίας και τις περιπτώσεις όπου δεν μπορούν να λάβουν δάνεια από τις τοπικές τους τράπεζες, για διάφορους λόγους. Ιδίως οι άνεργοι βρίσκονται συχνά σε αυτήν την κατάσταση. Ένα επιπλέον εμπόδιο είναι η γενική απροθυμία των τραπεζών να χορηγήσουν δάνεια για μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις.

Το πρόγραμμα μικροπιστώσεων NRW/EU δημιουργήθηκε για να βοηθήσει τους ιδρυτές μικρών επιχειρήσεων να ξεπεράσουν αυτά τα εμπόδια. Η χρηματοδότηση χορηγείται αποκλειστικά με βάση την ιδέα εκκίνησης και τον χαρακτήρα του υποψήφιου ιδρυτή. Δεν ισχύουν οι απαιτήσεις ιδίων κεφαλαίων, ασφάλειας και εξασφαλίσεων στις οποίες υπόκειται συνήθως η χορήγηση δανείων.

Το σύστημα βασίζεται σε μια βιώσιμη προσέγγιση, κατά την οποία οι αποπληρωμές και οι πληρωμές τόκων επιστρέφουν στο ταμείο και στη συνέχεια διατίθενται για δανεισμό σε άλλες νεοσύστατες επιχειρήσεις. Από την έναρξή του τον Οκτώβριο του 2008 έως το τέλος της περιόδου του έργου τον Δεκέμβριο του 2015, χρηματοδοτήθηκαν συνολικά 640 έργα ύψους 14,5 εκατομμυρίων ευρώ συνολικά.

Μέχρι το τέλος του 2015, 8 εκατ. ευρώ είχαν ανακτηθεί από το ταμείο με τη μορφή αποπληρωμών και τόκων.

Το συγκεκριμένο εγχείρημα ακολούθησε μια επιτυχημένη προσέγγιση που δημιουργεί θέσεις εργασίας. Κάθε startup δημιουργεί τουλάχιστον μία θέση εργασίας – για τον ιδρυτή – και συχνά πολλές περισσότερες. Οι εταιρείες που υποστηρίζονται από το ταμείο δημιούργησαν περισσότερες από 700 θέσεις εργασίας μεταξύ 2008 και 2015. Για πολλούς από τους ιδρυτές επιχειρήσεων, το πρόγραμμα βοηθά στην εξασφάλιση της οικονομικής

[14] https://ec.europa.eu/regional_policy/en/projects/germany/german-credit-scheme-provides-funds-for-small-and-micro-enterprises

τους ανεξαρτησίας. Οι επιτυχημένοι ιδρυτές πληρώνουν φόρους και εισφορές κοινωνικής ασφάλισης, αυξάνοντας έτσι τη χρηματοδότηση για τις δημόσιες υπηρεσίες.

Παρόλο που η περίοδος του έργου έχει ολοκληρωθεί, το πρόγραμμα μικροπιστώσεων NRW/EU συνεχίζεται. Από τις αρχές του 2016 έχουν χορηγηθεί πρόσθετα δάνεια ύψους 1 εκατομμυρίου ευρώ, τα οποία παρέχουν χρηματοδότηση για άλλες 61 νεοφυείς επιχειρήσεις.

Η συνολική επένδυση για το έργο «Σχέδιο μικροπίστωσηςNRW/EU» ανέρχεται σε 14.500.000 ευρώ, με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης της ΕΕ να συνεισφέρει 7.250.000 ευρώ μέσω του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος «North Rhine-Westphalia» για την προγραμματική περίοδο 2007-2013.

2.5 Credit mediation & Bpifrance: Γαλλία

Η Γαλλία έχει περίπου 4 εκ. ΜΜΕ, περίπου το 99,9% όλων των επιχειρήσεων. Για την αντιμετώπιση του περιορισμού στην πρόσβαση σε χρηματοδότηση που αντιμετωπίζουν οι ΜΜΕ, η κυβέρνηση έχει αναπτύξει δύο κύριες δομές [15] [16]:

Credit mediation

Το σύστημα πιστωτικής διαμεσολάβησης (credit mediation) δημιουργήθηκε από τη γαλλική κυβέρνηση τον Νοέμβριο του 2008 για να βοηθήσει τις εταιρείες - ιδιαίτερα τις ΜΜΕ - που αντιμετωπίζουν δυσκολίες χρηματοδότησης. Αποσκοπεί στη διευκόλυνση της πρόσβασης σε δάνεια και στην επίλυση των προβλημάτων που αφορούν τις ταμειακές ροές. Από το 2018, το πρόγραμμα πιστωτικής διαμεσολάβησης υποστηρίζεται από την Banque de France. Ένας εθνικός μεσολαβητής πιστώσεων ορίζεται από την κυβέρνηση για να διασφαλίσει ότι οι τράπεζες θα μεταβιβάσουν τη χρηματοδότηση σε εταιρείες που αντιμετωπίζουν προσωρινές οικονομικές δυσκολίες. Ο εθνικός διαμεσολαβητής πιστώσεων επικουρείται από δύο αντιπροσώπους διαμεσολαβητές επιφορτισμένους με τη διαχείριση αιτήσεων εθνικής εμβέλειας και άλλων σημαντικών θεμάτων. Διαχειρίζονται επίσης υπηρεσίες διαμεσολάβησης και παρέχουν υποστήριξη σε τοπικούς διαμεσολαβητές πιστώσεων με μια εθνική ομάδα οικονομικών αναλυτών. Υπάρχουν 105 τοπικοί πιστωτικοί διαμεσολαβητές σε κάθε χώρα και στα γαλλικά υπερπόντια διαμερίσματα και εδάφη. Κατά συνέπεια, η διαχείριση σχεδόν όλων των αιτήσεων που υποβάλλονται γίνεται σε τοπικό επίπεδο.

Αφού συγκεντρώσει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες, η εταιρεία μπορεί να υποβάλει αίτηση ηλεκτρονικά στον ιστότοπο του προγράμματος πιστωτικής διαμεσολάβησης. Εντός 48 ωρών, ο τοπικός μεσολαβητής πιστώσεων αποδέχεται την υπόθεση, εάν η εταιρεία είναι επιλέξιμη για βοήθεια και ορίζει ένα πλαίσιο για ενέργειες. Τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ενημερώνονται για τη διαμεσολάβηση και έχουν προθεσμία πέντε ημερών για να επανεξετάσουν τη θέση τους. Μετά την πάροδο των πέντε ημερών, εάν η εταιρεία εξακολουθεί να αντιμετωπίζει δυσκολίες στην πρόσβαση σε χρηματοδότηση, ο τοπικός διαμεσολαβητής επικοινωνεί απευθείας με τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα για να επιλύσει την κατάσταση και να υποβάλει πιθανές λύσεις στα διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη (εταιρεία, χρηματοπιστωτικά ιδρύματα). Μπορούν να αποδεχτούν τις προτάσεις που έγιναν, οι οποίες βάζουν τέλος στη διαδικασία. Εάν η διαμεσολάβηση ήταν ανεπιτυχής, η εταιρεία μπορεί να ζητήσει επανεξέταση της υπόθεσής της σε περιφερειακό επίπεδο.

Το σύστημα πιστωτικής διαμεσολάβησης βασίζεται επίσης σε ένα δίκτυο αξιόπιστων τρίτων μερών, δηλαδή ένα επαγγελματικό δίκτυο για να συμβουλεύει τις εταιρείες πριν από τη διαμεσολάβηση και να τις υποστηρίζει στις διαδικασίες τους σε συνεννόηση με τις ομάδες

[15] https://read.oecd-ilibrary.org/finance-and-investment/financing-smes-and-entrepreneurs-2020_06c748ec-en#page1

[16] https://www.eurofound.europa.eu/observatories/emcc/erm/support-instrument/credit-mediation-structure

διαμεσολάβησης. Το δίκτυο αυτό δημιουργείται από εργοδοτικές και επαγγελματικές οργανώσεις και δίκτυα υποστήριξης για τη δημιουργία και την εξαγορά επιχειρήσεων.

Από την ίδρυσή του το 2008, το σύστημα πιστωτικής διαμεσολάβησης έχει βοηθήσει περισσότερες από 23.000 επιχειρήσεις να συνεχίσουν τις δραστηριότητές τους και να διαφυλάξουν σχεδόν 415.000 θέσεις εργασίας. Χάρη στην παρέμβασή της απελευθερώθηκαν συνολικές πιστώσεις 6,8 δισ. ευρώ.

Όπως αναφέρεται στην τελευταία έκθεση δραστηριότητας της Banque de France (2018), έως και το 2009 αιτήματα διαμεσολάβησης έχουν υποβληθεί το 2018. Από αυτά, το 80% αφορούσε πολύ μικρές εταιρείες, ιδίως στον τομέα του λιανικού εμπορίου και των υπηρεσιών (που αντιπροσώπευαν 65% των αιτημάτων). Το ποσοστό επιτυχίας για τη διαμεσολάβηση ήταν 65%, σταθερό σε σύγκριση με το 2017. Συνολικά, λόγω της βελτίωσης της οικονομικής κατάστασης πριν από την κρίση του COVID-19, ο αριθμός των αιτημάτων διαμεσολάβησης είχε μειωθεί: το 2017, υποβλήθηκαν 2.302 αιτήματα διαμεσολάβησης (3.000 σε 2015) και έγιναν δεκτές 1.514 υποθέσεις (περισσότερες από 2.000 το 2015). Ωστόσο, αυτή η τάση δεν πρέπει να κρύβει το γεγονός ότι οι πολύ μικρές επιχειρήσεις εξακολουθούν να αντιπροσωπεύουν την πλειονότητα των αιτημάτων που διεκπεραιώνονται, καθώς αυτές οι εταιρείες αντιμετωπίζουν διαρθρωτικές δυσκολίες πρόσβασης σε πιστώσεις.

Η κρίση του COVID-19 επηρέασε και το σύστημα πιστωτικής διαμεσολάβησης. Τον Απρίλιο του 2020 συνολικά, 3.429 εταιρείες ήταν επιλέξιμες για πιστωτική διαμεσολάβηση, αριθμός που είναι τρεις φορές περισσότερες από τον αριθμό των αιτημάτων διαμεσολάβησης που διεκπεραιώθηκαν ολόκληρο το 2019. Οι ενδιαφερόμενες εταιρείες είναι μικρές επιχειρήσεις (με λιγότερους από 11 υπαλλήλους), εκ των οποίων οι 86% έκαναν αίτηση για αιτήματα πίστωσης κάτω των 50.000 ευρώ στις μισές περιπτώσεις. Για τις 1.734 υποθέσεις που αντιμετωπίστηκαν ήδη τον Απρίλιο, η διαμεσολάβηση προχώρησε θετικά στο 63% των υποθέσεων, επίπεδο συγκρίσιμο σε αυτό το στάδιο με το μέσο ποσοστό που παρατηρήθηκε το 2019 (64%).

Στα δυνατά σημεία του συγκεκριμένου συστήματος συμπεριλαμβάνεται ότι η διαδικασία διαμεσολάβησης είναι γρήγορη, αυστηρά εμπιστευτική, διαθέσιμη διαδικτυακά και δωρεάν και δίνει λύσεις σε σημαντικό αριθμό περιπτώσεων.

Bpifrance

HBpifrance είναι η δημόσια αναπτυξιακή τράπεζα της Γαλλίας, η οποία διαχειρίζεται τη δημόσια στήριξη στις ΜΜΕ και η οποία δημιουργήθηκε στις αρχές του 2013.

HBpifrance προσφέρει στις επιχειρήσεις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες σε τοπικό επίπεδο που υποστηρίζονται από ένα εκτεταμένο χαρτοφυλάκιο χρηματοδοτικών εργαλείων και συμβουλευτικής που μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε οποιαδήποτε στιγμή της διαδικασίας ανάπτυξης της επιχείρησης. Παρέχει εγγυήσεις, συν επένδυση, άμεσα δάνεια και διαχειρίζεται εκ μέρους των δημόσιων υπηρεσιών, την κυβερνητική στήριξη στον τομέα της καινοτομίας και των υπηρεσιών.

Όσον αφορά την κεφαλαιουχική ενίσχυση, διαχειρίζεται πολλά ταμεία κεφαλαίων και άμεσων κεφαλαίων, στοχεύοντας κυρίως στις ανάγκες των ΜΜΕ. Το πεδίο δράσης της επεκτάθηκε πρόσφατα και συμπεριλαμβάνει εγγυήσεις εξαγωγικών πιστώσεων.

2.6 Περιφερειακή στήριξη σε μικρές επιχειρήσεις

Η Occitanie είναι η μεγαλύτερη –και νεότερη– διοικητική περιφέρεια της Γαλλίας στην οποία δραστηριοποιούνται πολλές Πολύ Μικρές Επιχειρήσεις (VSB) και Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ),κυρίως στους τομείς της γεωργίας, της αγροδιατροφής και της δασοκομίας. Ωστόσο, πολλές VSB και ΜΜΕ δεν διαθέτουν την απαραίτητη οικονομική υποστήριξη και πόρους για να αναπτύξουν τις επιχειρήσεις τους. Για την περαιτέρω τόνωση της οικονομικής ανάπτυξης, η Περιφέρεια δημιούργησε το χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ έργο FOSTERTPE-PME για να διευκολύνει την πρόσβαση σε χρηματοδοτική στήριξη, συμπεριλαμβανομένων δανείων, επενδύσεις σε equity και τραπεζικές εγγυήσεις[17].

Τα χαρακτηριστικά του έργου FOSTERTPE-PME (εφεξής FOSTER) το οποίο το ξεχωρίζουν είναι ότι: Πρώτον, βασίζεται σε μια οργάνωση επιμερισμού κινδύνου μεταξύ του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα. Δεύτερον, ένα μεγάλο μέρος των δεσμευμένων κεφαλαίων ανανεώνεται από μόνος του, καθώς κάθε επιχείρηση που λαμβάνει οικονομική στήριξη την αποπληρώνει σταδιακά μέσω αποπληρωμών δανείων, εγγυήσεων ή εκποίησης. Το FOSTER μοιράζεται ένα μέρος του κινδύνου με τις επιχειρήσεις που χρηματοδοτεί, μειώνοντας έτσι το κόστος και τις προσωπικές τους εγγυήσεις και αφήνοντάς τους να επικεντρωθούν στην ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και λύσεων.

Με μόχλευση 143 εκατομμυρίων ευρώ, το FOSTER στοχεύει να παράσχει χρηματοδότηση 1 δισεκατομμυρίου ευρώ σε σχεδόν 6.000 VSB και ΜΜΕ έως το 2020. Μετά από μόλις εννέα μήνες δραστηριότητας, το έργο έχει ήδη υποστηρίξει 527 εταιρείες με συνολικά 83 εκατομμύρια ευρώ.

Η ΕΕ ενθαρρύνει τα κράτη μέλη της να χρησιμοποιήσουν τα διαρθρωτικά ταμεία ως χρηματοδοτικά μέσα για την τόνωση της τοπικής οικονομικής ανάπτυξης και την τόνωση των επιπέδων απασχόλησης, και το έργο FOSTER ακολουθεί αυτήν την προσέγγιση. Επιπλέον, το έργο είναι το πρώτο του είδους του που επικεντρώνεται ειδικά στην ανάπτυξη των γεωργικών, αγροδιατροφικών και δασικών τομέων μιας περιοχής.

Αυτή η μοναδική εστίαση οδήγησε το έργο να υποβάλει αίτηση στο Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης της ΕΕ και στο Αγροτικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης, σε συνδυασμό με διάφορους περιφερειακούς πόρους. Συνολικά, έχει διαθέσει 143 εκατ. ευρώ σε δημόσιους πόρους για χρήση ως μόχλευση με ιδιωτικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Τα τέσσερα ταμεία FOSTER που προκύπτουν διαχειρίζονται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕΤΕ).

Από τις αρχές του 2018, το ΕΤΕ είχε υπογράψει επιχειρησιακές συμφωνίες με έξι ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, εξασφαλίζοντας επιπλέον χρηματοδότηση 810 εκατ. ευρώ. Με αυτό τον τρόπο το FOSTER ανταποκρίνεται στις οικονομικές ανάγκες των μικρών επιχειρήσεων και διασφαλίζει επίσης τη μακροπρόθεσμη ανάπτυξή τους, την ανταγωνιστικότητά τους, ενώ ενισχύει τα επίπεδα απασχόλησης.

[17] https://ec.europa.eu/regional_policy/en/projects/France/growing-occitanies-small-businesses

Η συνολική επένδυση για το έργο «FOSTERTPE-PME» ανέρχεται σε 143.000.000 ευρώ, με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης της ΕΕ και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης να συνεισφέρουν 82.547.500 ευρώ μέσω των περιφερειακών Προγραμμάτων Ανάπτυξης για την προγραμματική περίοδο 2014-2020.

3 Υποβολή προτάσεων για την εισαγωγή νέων/σύγχρονων χρηματοδοτικών εργαλείων στην Ελλάδα.

Η δραστηριότητα αυτή αφορά στη ανάδειξη των χρηματοδοτικών εργαλείων δανειακού (loanfunding) και κεφαλαιουχικού (equity) τύπου, ενώ έμφαση θα δοθεί στη διατύπωση προτάσεων για την εισαγωγή σύγχρονων χρηματοδοτικών εργαλείων με σκοπό την υποστήριξη της δημιουργίας υποδομών λειτουργίας μεταποιητικών μικρομεσαίων επιχειρήσεων (π.χ. Επιχειρηματικά Πάρκα).

Η ενότητα αυτή αποτελεί μέρος του επόμενου Παραδοτέου του έργου.
Για την κατάρτιση της θα ληφθούν υπόψη τόσο τα αποτελέσματα της έρευνας πεδίου από την πλευρά των επιχειρήσεων, όσο και τις απόψεις στελεχών φορέων (π.χ. Ελληνική Ένωση Τραπεζών) και του δημόσιου τομέα (Υπουργείο Ανάπτυξης & Επενδύσεων, Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Α.Ε. – πρώην ΕΤΕΑΝ Α.Ε., ΟΑΕΠ, Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων κλπ), όπως θα διατυπωθούν στο πλαίσιο σχετικών συνεντεύξεων. Μέσω της συνέντευξης θα επιδιωχθεί διατύπωση προτάσεων για θέματα που ενδεικτικά θα καλύπτουν τα εξής πεδία: κίνητρα σε επιχειρήσεις για τη χρήση χρηματοδοτικών εργαλείων, είδη χρηματοδότησης, συνεργασία με ελληνικές τράπεζες, σκοποί/αντικείμενα κάλυψης της χρηματοδότησης, κλπ.

Επίσης θα ληφθεί υπόψη ο σχεδιασμό για την προγραμματική περίοδο 2021-2027. Το νέο ΕΣΠΑ 2021-27, επιδιώκει να εμπλουτίσει τον τρόπο ενίσχυσης των επιχειρήσεων πλην των «κλασικών» μορφών ενίσχυσης, δηλαδή τις επιχορηγήσεις και με ένα νέο, ευέλικτο και καινοτόμο τρόπο χρηματοδότησης μέσω της χρήσης χρηματοδοτικών μέσων και προϊόντων.

Τέτοιου είδους χρηματοδοτικά μέσα είναι, όπως ήδη αναφέρθηκαν, οι εγγυήσεις (Guarantees), τα δάνεια επιμερισμού ρίσκου (Risk sharing loans, όλες οι μορφές δανείου συμπεριλαμβανομένων των μικρό-δάνειων) και τα εργαλεία συν-επένδυσης (Equity financing-συμμετοχικά σχήματα επενδύσεων). Τα χρηματοδοτικά εργαλεία μπορούν να λάβουν πολλές μορφές και να χρησιμοποιηθούν συνδυαστικά επεκτείνοντας ακόμη περισσότερα το εύρος χρήσης τους.

Η αυξανόμενη διάθεση πόρων σε χρηματοδοτικά μέσα συνεπάγεται αφ’ ενός τη σταδιακή μείωση των μη επιστρεπτέων επιχορηγήσεων και αφ’ ετέρου εξυπηρετείται η στρατηγική υψηλής μόχλευσης ιδιωτικών πόρων και κεφαλαίων, τα οποία θα χρησιμοποιηθούν κυρίως για την πραγματοποίηση επενδύσεων.

Η διευκόλυνση της πρόσβασης των επιχειρήσεων στη χρηματοδότηση είναι ένα σημαντικό ζήτημα καθώς η πρόσβαση ειδικά των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων στην τραπεζική χρηματοδότηση παρουσιάζει δυσκολίες. Γι’ αυτό στο νέο ΕΣΠΑ 2021-27 έχει τεθεί ως πρωταρχικός στόχος η υποστήριξη μέσω χρηματοδοτικών μέσων της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και ειδικότερα για την ίδρυση νέων καινοτόμων και δυναμικών επιχειρήσεων ανάπτυξη υφιστάμενων επιχειρήσεων μέσω του τεχνολογικού και οργανωτικού εκσυγχρονισμού τους και την εισαγωγή καινοτομιών στην οργάνωση και λειτουργία τους, και στήριξη των επιχειρήσεων με παροχή κεφαλαίου κίνησης, σε έκτακτες περιπτώσεις, σύμφωνα με το άρθρο 20 του του Κανονισμού κοινών διατάξεων (CPR).

Όπως προβλέπεται στο σχέδιο του προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα», του Υπουργείου Ανάπτυξης & Επενδύσεων, ως ενδιάμεσοι φορείς για τα χρηματοδοτικά μέσα, θα λειτουργήσουν χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί οι οποίοι θα ορισθούν με βάση τις εκ του νόμου προβλεπόμενες διαδικασίες. Σημαντικό ρόλο στην οργάνωση και διαχείριση των χρηματοδοτικών εργαλείων θα διαδραματίσει η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα.

Επίσης μέσα από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ) η χώρα μας εξασφαλίζει για την περίοδο 2021-2026 ευρωπαϊκούς πόρους ύψους 31,16 δισ. ευρώ: 18,43 δισ. ευρώ επιδοτήσεις, 12,73 δισ. ευρώ δάνεια.

Μέσω του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, η Ελλάδα σκοπεύει να αξιοποιήσει το σύνολο αυτών των δανειακών κεφαλαίων προκειμένου να προωθήσει και να χρηματοδοτήσει επιχειρηματικές προτάσεις που θα κατευθυνθούν σε επενδύσεις που εμπίπτουν στους ακόλουθους πέντε θεματικούς άξονες: α) ψηφιακός μετασχηματισμός, β) πράσινη μετάβαση, γ) εξωστρέφεια, δ) ανάπτυξη οικονομιών κλίμακας μέσω συνεργασιών, εξαγορών και συγχωνεύσεων, ε) καινοτομία – έρευνα & ανάπτυξη, όπως αυτοί εξειδικεύονται σε απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών εκδιδόμενη κατ' εξουσιοδότηση της παραγράφου 1 του άρθρου 196 του ν. 4820/2021 (Α' 130).

Πιο συγκεκριμένα στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 12ης Φεβρουαρίου 2021 για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, το Υπουργείο Οικονομικών υπέβαλε την 28.04.2021 στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0». Το εν λόγω σχέδιο εγκρίθηκε με την 10152/21 Εκτελεστική απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Στην συνέχεια υπεγράφη μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκπροσωπούμενης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και της Ελληνικής Δημοκρατίας, εκπροσωπούμενης από τον Υπουργό Οικονομικών και τον Αναπληρωτή Υπουργό Οικονομικών, η από 20/26 Ιουλίου 2021 Δανειακή Σύμβαση (Recovery and Resilience Facility Loan Agreement στο πρωτότυπο αγγλικό κείμενο), η οποία κυρώθηκε με το άρθρο δεύτερο του ν. 4822/2021 (Α΄ 135).

Οι ως άνω προωθούμενες επενδύσεις αφορούν ιδιωτικές πρωτοβουλίες συγχρηματοδοτούμενες (τουλάχιστον κατά 50%) με τα ίδια κεφάλαια των επενδυτών και δάνεια χορηγούμενα, μεταξύ άλλων, από εμπορικές τράπεζες.
Αναλυτικά το κείμενο της Πρόσκλησης βρίσκεται στον εξής σύνδεσμο: https://greece20.gov.gr/wp-content/uploads/2021/10/%CE%91%CE%A0_440_30092021_%CE%91%CE%94%CE%91_66%CE%A93%CE%97-%CE%9D7%CE%A0.pdf

4 Βιβλιογραφία

Boschmans K., Pissareva L. (2017). Fostering markets for SME finance: Matching business and investor needs, OECD SME and Entrepreneurship Papers, vol. 6

Brown R., Lee N. (2018). The theory and practice of financial instruments for small and medium-sized enterprises, EC-OECD Seminar series.

Cusmano L., Thomson J. (2013). Alternative financing instruments for SMEs and entrepreneurs: The case of mezzanine finance, OECD SME and Entrepreneurship Papers, No. 2, https:// doi.org/10.1787/3709429e-en.

EU Regulation 966/2012 on Financial rules applicable to the general budget of the Union and repealing Council Regulation 1605/2002.

Kavvadia, H., & Savvides, S. C. (2019). Funding Economic Development and the Role of National Development Banks-The Case of Cyprus. John Deutsch International Development Discussion Paper, Queen's University, DDP, 9.

Marois, T. (2020). The KfW And Covid-19: Coordinating Public Finance Responses At Home And Abroad ay Public Banks and COVID-19, editors McDonald D., Marois. T., Barrowclough D., https://www.academia.edu/44605504/Public_Banks_and_Covid_19_Combatting_the_Pandemic_With_Public_Finance

Rekkas, T. (2021). FINANCIAL INSTRUMENTS AS A PUBLIC POLICY MECHANISM. Academia Letters.

Wishlade, F., & Michie, R. (2017). Financial instruments in practice: Uptake and limitations.

Μητσάκης, Ε. (2019). Επιχειρηματικότητα και νεοφυείς επιχειρήσεις. Η περίπτωση της Ελλάδας (Master's thesis, Πανεπιστήμιο Πειραιώς).

Ρέκκας, Τ. Ι. (2017). Χρηματοδοτικά εργαλεία για τη διευκόλυνση της πρόσβασης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων σε χρηματοδότηση, η ελληνική εμπειρία μέχρι σήμερα: διαπιστώσεις, συμπεράσματα, προτάσεις. e-Journal of Science & Technology, 12(2).

Ιστοσελίδες:

- https://ec.europa.eu/growth/access-finance-smes_en
- https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/growth-and-investment/financing-investment/crowdfunding_en
- https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/digital-finance_el
- https://www.bankofgreece.gr/kiries-leitourgies/epopteia/komvos-kainotomias-fintech
- https://hdb.gr/tameio-engyodosias-eat-tmede/

- https://hdb.gr/tameio-anaptyxis-dytikis-makedonias-tadym-covid-19-mikres-poly-mikres-epicheiriseis-kefalaio-kinisis-me-dieti-epidotisi-epitokiou-logo-pandimias-covid-19/
- https://hdb.gr/engyodotiko-covid-19-g%ce%84kyklos-gia-poly-mikres-epicheiriseis/
- https://hdb.gr/ependytika-daneia-tepich-ii/
- https://hdb.gr/equifund/
- https://hdb.gr/tameio-engyodosias-epicheiriseon-covid-19-2/
- https://hdb.gr/parochi-kefalaion-kinisis-atoka-gia-dy-2/
- https://hdb.gr/epicheirimatiki-chrimatodotisi-tepi/
- https://hdb.gr/neo-chrimatodotiko-ergaleio-gia-ti-stirixi-ton-epicheiriseon-paragogis-optikoakoustikon-ergon/
- https://hdbi.gr/el/prosklhseis-endiaferontos/prosklisi-gia-ypovoli-protaseon-acceleratett
- https://hdbi.gr/el/prosklhseis-endiaferontos/call-for-proposals-coinvestment-fund
- https://hdbi.gr/el/prosklhseis-endiaferontos/call-for-proposals-restructuring-made-in-greece
- https://hdbi.gr/el/prosklhseis-endiaferontos/call-for-proposals-green-greek-funds
- Πρόσβαση σε χρηματοδότηση - Your Europe (europa.eu)
- https://www.eib.org/en/products/
- https://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/sheet/17/%CE%B7-%CE%B5%CF%85%CF%81%CF%89%CF%80%CE%B1%CE%B9%CE%BA%CE%B7-%CF%84%CF%81%CE%B1%CF%80%CE%B5%CE%B6%CE%B1-%CE%B5%CF%80%CE%B5%CE%BD%CE%B4%CF%85%CF%83%CE%B5%CF%89%CE%BD
- https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/connecting-europe-facility_el
- https://horizoneurope.gr/
- https://europa.eu/investeu/investeu-fund/about-investeu-fund_el
- https://europa.eu/investeu/investeu-fund/about-investeu-fund_en
- http://eysed.gge.gov.gr/wp-content/uploads/2021/05/paradoteo_1-meletis-gia-exypni-exeidikefsi.pdf
- https://angel.co/location/greece
- https://www.enterprisegreece.gov.gr/images/public/pdf-files/imerologio/The-Greek-Startup-Scene.pdf
- https://www.f6s.com/
- https://ec.europa.eu/regional_policy/en/projects/Germany/innovation-fund-promotes-hamburgs-start-up-scene
- https://ec.europa.eu/regional_policy/en/projects/germany/german-credit-scheme-provides-funds-for-small-and-micro-enterprises
- https://read.oecd-ilibrary.org/finance-and-investment/financing-smes-and-entrepreneurs-2020_06c748ec-en#page1
- https://www.eurofound.europa.eu/observatories/emcc/erm/support-instrument/credit-mediation-structure

- https://ec.europa.eu/regional_policy/en/projects/France/growing-occitanies-small-businesses
- https://greece20.gov.gr/wp-content/uploads/2021/10/%CE%91%CE%A0_440_30092021_%CE%91%CE%94%CE%91_66%CE%A93%CE%97-%CE%9D7%CE%A0.pdf